

Vlaams
Parlement

vergadering **C71**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 9 januari 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het inzetten van privédetectives voor het schaduwen van journalisten – 651 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over maatregelen om journalisten bij te staan als ze in de uitoefening van hun beroep worden geïntimideerd – 665 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Tine Van den Brande aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het inzetten van privé-detectives om journalisten te schaduwen – 748 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Tine Van den Brande aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het ongelijke speelveld tussen conglomeraten enerzijds en digitale pers anderzijds – 690 (2019-2020)	9
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de impasse aan de top van de VRT – 727 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de interne verdeeldheid van het directiecollege van de VRT en de gevolgen voor de onderhandelingen over een nieuwe beheersovereenkomst – 747 (2019-2020)	14
INTERPELLATIE van Katia Segers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de schrapping van de subsidielijn 'Participatieprojecten kansengroepen cultuur, jeugd en sport' – 4 (2019-2020)	19
VRAAG OM UITLEG van Manuela Van Werde aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over genderongelijkheid in de Vlaamse filmindustrie – 645 (2019-2020)	33
VRAAG OM UITLEG van Manuela Van Werde aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de afstraling van de World Choir Games op de koren in Vlaanderen – 698 (2019-2020)	36

**VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het inzetten van privédetectives voor het schaduwen van journalisten
– 651 (2019-2020)**

**VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over maatregelen om journalisten bij te staan als ze in de uitoefening van hun beroep worden geïntimideerd
– 665 (2019-2020)**

**VRAAG OM UITLEG van Tine Van den Brande aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het inzetten van privédetectives om journalisten te schaduwen
– 748 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp·a): Vooreerst wens ik iedereen een gezond en gelukkig 2020. Ik hoop dat het een boeiend jaar wordt.

De nieuwssite Apache kwam op 8 december vorig jaar met het nieuws naar buiten dat journalisten en hun bronnen in 2016 geschadwd werden door privédetectives. Journalisten van Apache onderzochten op dat moment eventuele belangenvermenging in de Antwerpse vastgoedsector, voornamelijk toegespitst op Land Invest Group. Vier anonieme bronnen bevestigen het nieuws van Apache dat journalisten effectief geschadwd werden. Volgens de site werd een van hun bronnen geconfronteerd met een foto van een gesprek tussen de bron in kwestie en een journalist van Apache tijdens een gesprek in een brasserie.

Ook de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ) bevestigt het nieuws bij monde van voorzitter Pol Deltour. Deltour beschikt over informatie die niet gepubliceerd werd in het artikel van Apache en waaruit duidelijk zou blijken dat privédetectives ingezet zijn om de bronnen van de journalisten te achterhalen. In een telefonische reactie aan De Standaard bevestigt de toenmalige topman van Land Invest Group Erik Van der Paal dat een privédetective is ingezet, naar eigen zeggen vanwege vermoedens van lekken door een freelancemedewerker van Land Invest Group.

De inzet van privédetectives om journalistieke bronnen te achterhalen is een nieuwe, ongehoorde stap om onafhankelijke journalistiek te bemoeilijken. Het SLAPP-fenomeen (strategic lawsuit against public participation) stond al een tijdje op de agenda. Het Vlaams Parlement nam ter zake op 20 maart 2019 kamerbreed een resolutie aan betreffende de uitbouw van een toekomstgerichte en mediumneutrale ondersteuning van onafhankelijke, kwalitatieve journalistiek. Maar nu ook privédetectives worden ingeschakeld om journalisten en hun bronnen te schaduwen, is er volgens mij sprake van intimidatie van journalisten en een schending van het bronnengeheim van een ongeziene orde in Vlaanderen.

Hoe staat u tegenover het artikel van Apache waarin het nieuws omtrent het schaduwen van journalisten van Apache en hun bronnen bekendgemaakt wordt?

Welke initiatieven plant u om het bronnengeheim en de vrije pers te garanderen in Vlaanderen, vanuit uw bevoegdheden als minister van Media?

Plant u overleg met uw federale collega's, de Raad voor Journalistiek en de VVJ omtrent SLAPP-initiatieven en andere vormen van intimidatie van journalisten?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Op mijn beurt wil ik ook mijn beste wensen uiten voor alle collega's, de minister en zijn kabinetsleden, en uiteraard ook onze commissie-secretaris.

Ik heb inderdaad een vraag over hetzelfde onderwerp, waardoor ik misschien enkele elementen zal herhalen, maar dat kan op zich geen kwaad om goed te laten doordringen wat hier gebeurd is.

Een maand geleden maakte de nieuwswebsite Apache bekend dat hun volledige redactie geschaduwd zou zijn door privédetectives in opdracht van de Antwerpse projectontwikkelaar Land Invest Group, die daar naar het schijnt 60.000 euro voor betaalde. Dat gebeurde na onthullingen door Apache over omstreden vergunningen en belangenvermenging in Antwerpse bouwdoSSIers.

Met een dubbele rechtszaak in die periode en nu dus blijkbaar ook het inschakelen van privédetectives – allemaal in 2016 – wilde Land Invest Group er alles aan doen om Apache te beletten verder te schrijven over gevoelige Antwerpse vastgoeddoSSIers. Dergelijke intimidatie via SLAPP is een bijzonder gevaarlijke evolutie. Er werden indertijd schadevergoedingen van in totaal 350.000 euro geëist. Apache won uiteindelijk beide zaken, maar het kostte de redactie heel wat tijd en geld en haar journalisten werden gecriminaliseerd.

De Raad van Europa verstuurde op 21 januari 2019 een waarschuwing, omdat ze van oordeel is dat de vrijheid van meningsuiting in ons land in het gedrang is. De waarschuwing van de Raad van Europa kwam er na een melding van de Europese Federatie van Journalisten (EFJ), die aan de kaak stelde dat journalisten van Apache en Le Vif die werkten rond het Land Invest Gate-dossier – waar ik mij voor alle duidelijkheid zelf niet over wil uitspreken –, structureel geïntimideerd werden via een reeks klachten en bedreigingen afkomstig uit de entourage van Stéphane Moreau.

Alle klachten en rechtszaken die tot dusver werden ingediend of aangespannen tegen Apache, Le Vif, Tom Cochez en David Leloup werden door de betrokkenen gewonnen. Alleen kost de verdediging tegen de blijkbaar toch ongefundeerde klachten massa's geld, tijd en energie. De klachten worden bewust zo breed mogelijk opgesteld, zodat de betrokken journalisten de facto verplicht zijn om zich op alle punten te verdedigen.

Ook de VVJ reageerde ontzet op deze recente onthulling over de inzet van privédetectives enkele jaren geleden en wees op een mogelijke inbreuk op de wet met betrekking tot het bronnengeheim omdat het duidelijk is dat deze privédetectives werden ingezet om de bronnen van de journalisten te achterhalen. De VVJ overweegt om juridische stappen te ondernemen. Ik citeer Pol Deltour: "Het feit dat dit soort zaken wettelijk is verboden zegt in feite alles. Ook al is de wet enkel van toepassing op overheden, het idee blijft hetzelfde. Het gaat om een zeer verre-gaande vorm van intimidatie. Het raakt journalistiek in de kern." De journalistenbond heeft dus laten onderzoeken of het bronnengeheim ook moet worden gerespecteerd door privépersonen en -organisaties. Ik weet niet of daar ondertussen al duidelijkheid over is. Het gaat uiteindelijk over ondernemingen met een zekere macht. Zij hebben geld. Als dat voor een overheid geldt, geldt dat dan ook voor ondernemingen, in casu toch wel machtige ondernemingen? Dat is de juridische vraag die rijst. Misschien zal er ooit een rechtbank over moeten oordelen. De kern van het probleem is dat die wet op het bronnengeheim misschien iets te strikt is. Ik kijk uit naar uw antwoord.

Er zijn nog andere voorbeelden gekend van onderzoeksjournalisten die vanwege de uitoefening van hun job doodsbedreigingen ontvingen of met juridische procedures werden lastiggevallen. Journalisten kunnen daarvoor bij de VVJ een individuele verzekering voor beroepsaansprakelijkheid afsluiten, die hen moet

beschermen tegen dergelijke klachten. Maar wij horen dat door het toenemende aantal klachten, het moeilijk wordt om een verzekeringsmaatschappij te vinden die een goede en betaalbare polis wil afsluiten. Maar als de VVJ deze polis op termijn niet meer kan aanbieden, dan zijn journalisten gewoon vogelvrij verklaard.

Minister, bent u bereid om samen met de VVJ te onderzoeken of een soort anti-SLAPP-fonds of iets anders kan worden opgericht waarbij journalisten juridische bijstand kunnen verkrijgen bij gerechtelijke procedures naar aanleiding van de uitoefening van hun job, met andere woorden dat het verzekerd is dat zij toegang kunnen krijgen tot een betaalbare verzekering? Welke acties zult u ondernemen om journalisten beter te beschermen tegen dergelijke praktijken en hebt u hierover al overleg gehad met de federale minister van Justitie? Er is de wet op het bronnengeheim en de wet op de privédetectives, het is aan de overkant van de straat dat men eventuele aanpassingen zou moeten doen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Aan iedereen een heel gelukkig nieuwjaar.

Ik ga niet heel de setting herhalen, want die hebben we ongeveer twee keer gehoord. Ik wil er wel nog even op aandringen dat er dringend een zeer duidelijk signaal nodig is dat stelt dat er een fundamentele grens is overschreden en dat dit gedrag een vorm van intimidatie is die het werken van journalisten stevig bedreigt en moet worden veroordeeld, willen we onze democratie beschermen. Verder stel ik gewoon mijn vragen.

Minister, hoe kijkt u naar de artikels die verschenen zijn rond het schaduwen van journalisten en bronnen? Wat vindt u van deze evolutie? Als minister van Media pleitte u al voor een sterke, onafhankelijke journalistiek.

Welke maatregelen zult u nemen om een veilig werkklimaat te creëren voor journalisten, waarin vrije meningsuiting en het bronnengeheim gerespecteerd worden? Ik wil collega Brouwers bijtreden dat een van de maatregelen kan zijn om een anti-SLAPP-fonds op te richten in samenspraak met de VVJ, dat de journalisten juridische bijstand kan verlenen als zij slachtoffer worden van rechtszaken die worden aangespannen om kritische partijen de mond te snoeren.

EU-parlementslid Kris Peeters vroeg de Europese Commissie hoe de juridische bescherming van journalisten in de EU verbeterd kan worden. Hij wilde ook weten of de wet die in België het beroep van privédetectives regelt, verzoenbaar is met de Europese waarden en wetgeving. Kunt u hierover wat feedback geven? Wat wilt u hieromtrent vanuit Vlaanderen concreet nog doen? De Raad van Europa oordeelde al in januari 2019 dat de gerichte intimidatie en dossiers als Land Invest Group de vrijheid van meningsuiting in ons land in het gedrang brengen en vraagt de Belgische staat om maatregelen te nemen in de strijd tegen SLAPP. Tot op heden heeft België daar nog niet op gereageerd. Wilt u hierin eventueel het voortouw nemen? Net gisteren, op 8 januari, plaatste de Raad van Europa op zijn 'Platform to promote the protection of journalism and safety for journalists' hierover opnieuw een alert.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Voorzitter, dames en heren, sta mij toe om iedereen een zeer mooi 2020 te wensen, vol gezondheid en warmte en met een mooie toekomst voor Vlaanderen en, in deze commissie, voor het medialandschap in zeer uitdagende tijden.

De vragen die gesteld zijn, hebben betrekking op een zeer belangrijke thematiek. Ik zal wel zeer voorzichtig zijn als het gaat over de feiten. Ik heb uiteraard alle persartikelen gelezen en mijn kabinet heeft contact gehad met de VVJ, maar het

is natuurlijk niet aan mij om deze of gene feiten te bevestigen. Er zal moeten worden uitgeklaard wat precies de feiten waren. Als de feiten zoals weergegeven in de pers kloppen, dan is dat een zeer ernstige zaak. Als minister van Media hecht ik uiteraard enorm veel belang aan een onafhankelijke journalistiek en aan een vrije pers. Daarvoor is het bronnengeheim fundamenteel. Dit soort van praktijken is zeer gevaarlijk ten aanzien van dat bronnengeheim.

Daarnaast is het natuurlijk ook een juridische kwestie, en daar zal ik toch voorzichtig zijn. Ik kan u wel meedelen – dat heeft de VVJ net ook bevestigd – dat de VVJ ondersteuning zal bieden aan een klacht met burgerlijkepartijstelling bij de onderzoeksrechter om deze praktijken aan te kaarten en te stellen dat hier een probleem is, niet alleen op het vlak van het concept van bronnengeheim maar ook op juridisch vlak.

Hoe zit de situatie in elkaar? Uiteraard is een beroep doen op een privédetective niet in alle gevallen onrechtmatig, dat spreekt voor zich. Dat kan mits een aantal voorwaarden zijn vervuld. Die zijn neergeschreven in de federale wet van 19 juli 1991 tot regeling van het beroep van privédetective. Die wet laat toe dat een privédetective wordt ingeschakeld voor een aantal motieven. Vanuit Apache en VVJ begrijp ik – dat wordt beargumenteerd – dat in deze specifieke omstandigheden en context de opdracht in kwestie waarschijnlijk geen legitiem te verantwoorden doel had en dat dit ingaat tegen de persvrijheid en het privéleven. Het bronnengeheim is daaraan gekoppeld. Er zijn een aantal Belgische normen en er zijn natuurlijk ook internationale en Europese mensenrechtenverplichtingen. Ik verwijs in het bijzonder naar artikel 8 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM) over het recht op privéleven. Ik verwijs ook naar artikel 10 van het EVRM over vrije meningsuiting, dat het bronnengeheim incorporeert, wat een verticale werking heeft maar mogelijk ook een horizontale werking die relevant is in dit geval.

Ik zal, net als jullie, de gerechtelijke stappen met interesse volgen. Ik kan alleen herbevestigen dat dit voor mij een zeer ernstige zaak is en dat ik ervan uitga dat de VVJ dit op een stevige manier opneemt en dat Justitie verder zal bekijken hoe dit op juridisch vlak zit.

Er is verwezen naar de vraag van Kris Peeters aan de Europese Commissie. De heer Peeters heeft inderdaad aan de Europese Commissie enkele vragen gesteld over de bescherming van journalisten in de Europese Unie, en dit gebaseerd op het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – een andere relevante Europese tekst –, meer bepaald artikel 11. Dat artikel gaat over de vrijheid van meningsuiting, maar stelt ook uitdrukkelijk in het tweede lid dat er een belangrijk principe is, namelijk de vrijheid en pluriformiteit van de media als belangrijk principe binnen de Europese Unie. De heer Peeters heeft vragen gesteld over hoe de juridische bescherming van journalisten in de EU verbeterd moet worden, of de Belgische wet verzoenbaar is met de Europese waarden en wetgeving, en of er gelijkaardige wetten over privédetectives in andere lidstaten bestaan. Ik heb op dit moment geen weet van een antwoord van de Commissie. Men zegt mij dat de Commissie daar volgende week op zal antwoorden. Het spreekt voor zich dat we daarnaar uitkijken en dat, wanneer het antwoord er is, we dit hier in deze commissie kunnen bespreken.

Als minister van Media erken ik uiteraard de rol van de VVJ in dit opzicht, en ik blijf hen ook ondersteunen. Ik heb vorige week ook bekendgemaakt dat er 90.000 euro extra wordt vrijgemaakt voor de VVJ in het kader van de digitalisering van het Journalistenloket. Dat moet hen ook mee ondersteunen om antwoorden te geven aan journalisten. Dit is een heel concreet voorbeeld van hoe dat kan gaan in heel specifieke omstandigheden. Er wordt ook op juridisch vlak ondersteuning geboden aan journalisten wanneer ze dit soort problemen ervaren die betrekking hebben op de grondslagen van het beroep van journalist. De VVJ behartigt immers de

professionele, sociale en intellectuele belangen van de Vlaamse journalisten. Dat houdt onder andere een permanente bezorgdheid en voortdurende initiatieven in met betrekking tot het bronnengeheim en de persvrijheid.

Ik zal ook onderzoeken of er daarnaast andere mogelijkheden bestaan om journalisten beter te beschermen en nagaan welke acties daarvoor nodig zijn. Er is ook de vraag gesteld naar contacten met de federale collega's. Mijn kabinet heeft al diverse contacten gehad, met het kabinet van Justitie, dat natuurlijk bevoegd is voor heel de strafwetgeving, maar ook met het kabinet van de minister van Binnenlandse Zaken over die wet op de privédetectives. We zullen ook verder bekijken of daar eventueel stappen nodig zijn, zeker in het kader van een nieuwe Federale Regering met volheid van bevoegdheid.

Ik heb met de VVJ al diverse keren rond de tafel gezeten. We zien ook binnenkort de Raad voor de Journalistiek. We zullen daarbij ook de kwesties die hier zijn aangehaald, aankaarten en bekijken wat er kan worden gedaan aan de intimidatie van journalisten, en ook qua maatregelen tegen de zogenaamde SLAPP.

De oprichting van een anti-SLAPP-fonds werd hier gesuggereerd door een aantal collega's. We moeten goed bekijken of dat een geschikt middel is. Ik wil het zeker onderzoeken. We zullen zeker ook in die contacten die we zullen hebben, bekijken of dat een goede optie is.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Minister, dank u wel. Het is heel goed dat u ondubbelzinnig benadrukt hoe belangrijk het bronnengeheim is voor journalisten, voor het journalistieke werk en voor de werking van onze democratie. Ik denk dat u als minister van Media daarover nu een heel duidelijk, eenduidig signaal geeft, en dat dat ook absoluut nodig is. Het is immers toch wel hoogst verontrustend als zelfs de Raad van Europa ons ook al een waarschuwing geeft omdat in ons land de vrijheid van meningsuiting in het gedrang zou zijn gekomen. De Raad van Europa heeft dat gedaan na een reeks van klachten tegen journalisten, onder andere tegen Tom Cochez, na een melding van de Europese Federatie van Journalisten. Als lid van de Raad van Europa zijn we verplicht om daarop te reageren. De collega's verwezen er ook naar. Wij hebben nog niet gereageerd. Ik denk dat dit zeer, zeer dringend moet gebeuren, want het staat in de sterren geschreven dat na deze nieuwe zaak de Raad van Europa die waarschuwing zal herhalen.

U zegt dat u contacten hebt gehad met de federale collega's. Ik zou u toch met aandrang willen vragen om de heel duidelijke positie die u nu hebt ingenomen, gewoon ook formeel te laten acteren bij de federale collega's, en erop aan te dringen dat België zo snel mogelijk een eenduidig signaal geeft dat eraan wordt gewerkt.

Voorts ben ik blij dat u de deur openlaat om zo'n anti-SLAPP-fonds te onderzoeken, of een ander instrument dat de media toch moet kunnen toelaten zich in te dekken tegen, zoals collega Brouwers ook zei, onwaarschijnlijk aanslepende en heel dure rechtszaken die worden aangespannen en die meestal worden gewonnen, die heel breed worden opgezet, maar heel duidelijk met de intentie om te intimideren. Het was me ook ter ore gekomen dat de VVJ een probleem heeft om nog een polis voor juridische bijstand te kunnen afsluiten. De grote mediahuizen, zoals dat van Van Thillo, doen dat zelf, die hebben daar ook middelen voor, maar organisaties zoals Apache en zo kunnen dat soort polissen gewoon niet voor zichzelf afsluiten. Die moeten gebruikmaken van die collectieve polis. Als geen enkele verzekeringsmaatschappij dat nog wil doen, dan wordt het uitoefenen van het beroep eigenlijk gewoon onmogelijk. Het is goed dat u wilt bekijken wat er op dat vlak moet gebeuren, maar ik denk dat dat een zeer penibel punt is.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik dank u ook voor het feit dat u wilt voortgaan met het idee dat hier werd geopperd om een anti-SLAPP-fonds op zijn minst te onderzoeken en eventueel mee te ondersteunen. Dat is ook iets dat wij kunnen doen. Alle andere zaken zijn nogal federaal getint.

Ik resumeer. Rond het bronnengeheim lees ik hier dat het Comité I vorig jaar alleen al elf dossiers heeft gedetecteerd waaruit blijkt dat er toch door de overheid, door inlichtingendiensten in dit geval, vragen werden gesteld om te proberen bronnen van journalisten te achterhalen. Dus zelfs waar de wet op het bronnengeheim de journalisten beschermt tegenover de overheid wordt het niet altijd nageleefd. Een duidelijke uitbreiding van die wet – want het is allemaal een kwestie van juridische interpretatie – naar privépersonen en bedrijven zou zeker geen kwaad kunnen.

Dan is er de wetgeving op privédetectives. Het zou allicht interessant kunnen zijn om dat artikel 7 uit te breiden. Ik zal dat nu niet verder aflezen.

Deze namiddag bespreken we het rapport Mediaconcentratie van de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM). Zij formuleren in een van hun aanbevelingen het advies om laster en eerroof uit het strafrecht te halen. Ook dat punt kan worden meegenomen in de verdere discussies naar aanleiding van een nieuwe regering, die hopelijk niet te lang meer op zich laat wachten. Minister, misschien is het nuttig om in een nota een aantal dingen mee te geven aan – hopelijk binnenkort – formateurs die daarmee dan aan de slag kunnen. U hebt uiteraard contact met Koen Geens. Maar ik heb begrepen – want u hebt niet echt geantwoord op mijn vraag – dat daaraan misschien niet meteen een hele vergadering gewijd is. Het lijkt mij nuttig om dit ogenblik aan te grijpen en een aantal zaken objectief op papier te zetten over waar het federale niveau onze journalisten kan helpen om hun beroep op een onafhankelijke manier te kunnen blijven uitoefenen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Ik sluit af met een herhaling. We zijn blij dat u hier een strenge veroordeling uitspreekt. We kunnen niet genoeg beklemtonen dat we heel veel belang moeten hechten aan de vrije pers en dat het bronnengeheim fundamenteel is.

U zegt dat u overweegt om dat onderzoek mee op te starten. Ik wil er graag op aandringen dat die piste dan onderzocht wordt of toch zeker ook nog een aantal andere pistes. Het blijkt namelijk toch een heel belangrijke kwestie te zijn. Ik wil er ook nog eens opnieuw op aandringen om, na die waarschuwing van de Raad van Europa, vanuit Vlaanderen toch het voortouw te nemen in dat overleg, naar onze Belgische collega's.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Uiteraard veroordelen ook wij praktijken waarbij journalisten zouden worden geïntimideerd of waarbij de vrijheid van de pers in het gedrang zou komen. Stel je voor dat je ergens wordt gefilmd door een camera vanuit een fietszak ergens in een straat. Ik mag er niet aan denken. Dat zou toch heel bizar zijn. Dat zijn praktijken die echt wat raar zijn.

Maar dat neemt niet weg dat we zeker voor de vrijheid van de pers zijn, ook wat betreft het bronnengeheim. Ik ben daar een groot voorstander van. Het is trouwens niet nieuw dat wij dat vinden, ook voorgaande N-VA-ministers zijn daarover tussengekomen. Ik hoop inderdaad dat we iets vinden om die vrijheid van pers te kunnen waarborgen.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Ik neem het graag mee en heb geen verdere bemerkingen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tine Van den Brande aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het ongelijke speelveld tussen conglomeraten enerzijds en digitale pers anderzijds – 690 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Ik heb mijn vraag wat herschreven, omdat ik gemerkt had dat er een aantal dingen in ontbraken. Na wat de minister zonet zei, heb ik ook gemerkt dat er sowieso nog een aantal fouten in zitten.

Op 10 december vernamen we via het persagentschap Belga dat de ministerraad het lopend contract met bpost voor de bedeling van papieren kranten en weekbladen, dat normaal eind 2020 zou aflopen, met twee jaar heeft verlengd. Hiermee volgde de ministerraad het advies van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB), zodat er tijd en ruimte gecreëerd zou worden om het contract opnieuw te bekijken. De subsidie bedraagt jaarlijks 170 miljoen euro, of in totaal voor deze twee jaren 340 miljoen euro.

Dit geld is een indirect subsidiecircuït voor de grote mediabedrijven in ons land. De federale overheid betaalt bpost, zoals we allen weten, voor de dagelijkse bedeling van kranten en weekbladen aan hun abonnees en zorgt ervoor dat grote commerciële uitgevers zoals DPG Media en Mediahuis nauwelijks distributiekosten hebben. Deze grote mediabedrijven hebben tevens een digitale poot die hier onrechtstreeks van meegeniet.

In de jaarverslagen van 2018 lezen we dat de nettowinst van DGP Media 126 miljoen euro bedraagt en die van Mediahuis 28 miljoen euro. Het lijkt er alvast op dat deze bedrijven niet in moeilijkheden verkeren. Financiële steun is zeker prettig meegenomen, maar toch niet meteen noodzakelijk om te overleven. Op deze vorm van subsidiëring is in het verleden al veel kritiek gekomen. De Vlaamse Federatie van Persverkopers stapte er al eens mee naar het Europees Hof van Justitie. Ook de digitale nieuwssites klagen de oneerlijke verdeling van de subsidies al jaren aan.

Minister, u gaf zelf al meermaals aan dat u wilt inzetten op het 'optimaliseren van kader en instrumenten voor mediabeleid' door ander andere in te zetten op dialoog met het federale niveau. Ook het 'creëren van een divers, toegankelijk en duurzaam medialandschap' met ondersteuning voor kwalitatieve journalistiek is een van de uitgangspunten in uw beleid.

Ik heb daarom toch nog eens opnieuw de volgende vragen hierover. Omdat ik eerder in deze commissie op deze vraag geen antwoord kreeg, vraag ik opnieuw of u al een eerste contact hebt gehad met de Federale Regering over de ondersteuning van de kranten en in het bijzonder over een eerlijkere subsidieverdeling over het gehele mediaspeelveld en het verder gelijk fiscaal behandelen van digitale en onafhankelijke nieuwsmedia.

In ons land zijn kranten vrijgesteld van btw. Dat is op zich een zeer goede zaak, maar voor kranten en tijdschriften die minder dan wekelijks verschijnen, geldt nog steeds een btw-tarief van 6 procent. Kunt of kon – als het gebeurd is – u aandringen bij dit contact met de federale collega's op inzage in het contract dat afgesloten

werd met bpost? Er wordt namelijk alsnog pertinent geweigerd om dit vrij te geven. Men kan zich toch minstens afvragen waarom.

Minister, u gaf in deze commissie al aan dat er nood is aan een sterke, onafhankelijke journalistiek, en tevens dat het er binnen de kleine Vlaamse mediamarkt erg op aankomt om het 'level playing field' – u gebruikte de Engelse term – te garanderen en een rijkdom aan standpunten te behouden. Hebt u ondertussen al meer zicht op welke concrete stappen u, naast het eventuele overleg met de federale collega's, in uw eigen beleid zult zetten om het ongelijke speelveld tussen conglomeraten en louter digitale pers enigszins recht te zetten?

We weten ondertussen allemaal dat er bij ons nogal wat besparingen worden doorgevoerd – al hoor ik zonet wel dat er voor de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ) 90.000 euro extra zal komen, daar was ik nog niet van op de hoogte. Los daarvan zijn er natuurlijk nog altijd wel, buiten de bpost-financiering, zaken als Nieuws in de Klas en overheidsadvertenties, die vooral ten goede komen aan grote mediabedrijven. Dat zijn eigenlijk nog twee financiële voordelen voor de mediagroepen. U sprak in het verleden ook al over het Fonds Pascal Decroos dat wat extra krijgt. Maar die 6000 euro extra zal de kloof verhoudingsgewijs helaas niet dichten.

In het geval dat u geen oplossingen biedt voor de onafhankelijke journalistiek, denkt u dan dat zij het zullen overleven tegen de huidige conglomeraten, die hun imperium nu ook in het buitenland kunnen uitbouwen? Wat zijn volgens u de huidige troeven van de onafhankelijken om dat mogelijk te maken? De eerste dode is helaas al gevallen: Charlie Magazine. Wij vrezen dat er snel andere zullen volgen.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Bedankt voor uw vraag, collega Van den Brande. Ik wil vooreerst stellen dat ik de teneur van uw vraag niet kan ondersteunen – alsof het alleen de kleine spelers zijn die het vandaag moeilijk hebben in het medialandschap. Ook de grote spelers, de conglomeraten, zoals u ze noemt, hebben het vandaag bijzonder moeilijk. Hun reclame-inkomsten zijn aan het dalen door digitalisering en internationalisering. Zij zijn bezig met zeer ingrijpende herstructureringen. In die zin wil ik toch wat tegengewicht bieden ten aanzien van de teneur in uw vraagstelling. Dat gezegd zijnde, vind ik het uiteraard belangrijk dat er naast grote spelers ook kleine, onafhankelijke spelers zijn. Ik zal proberen op uw vragen daarover te antwoorden.

Het punt van de btw is natuurlijk een federale kwestie. Ik kan wat verduidelijking geven over de stand van de federale wetgeving. Sinds november 2018 staat de EU toe dat landen een lager btw-tarief toepassen voor bepaalde elektronische publicaties. België heeft ook effectief gebruikgemaakt van die mogelijkheid door middel van de wet van 13 april 2019 tot wijziging van het KB nummer 20 van 20 juli 1970 tot vaststelling van de tarieven van de btw en tot indeling van de goederen en diensten bij die tarieven wat bepaalde publicaties betreft. Die wet heeft vandaag al uitwerking. Die heeft ingang gekregen op 1 april 2019. Op basis van die wet wordt het btw-tarief voor digitale publicaties gelijkgeschakeld met het btw-tarief voor de papieren publicaties. Voor de meeste e-publicaties is er ofwel een nultarief ofwel een tarief van 6 procent btw mogelijk. Voortaan geldt dus ook voor bepaalde e-publicaties van kranten en tijdschriften een btw-tarief van 0 procent.

De concessieovereenkomst met bpost inzake de bezorging van kranten en magazines is uiteraard ook een federale verantwoordelijkheid. Daarover is een beslissing genomen op federaal niveau. Dat is relevant voor de mediasector in de strikte zin van het woord, de kranten en magazines die we kennen. Dat is ook relevant voor heel wat organisaties in de non-profitsfeer. Natuurlijk zijn de mogelijkheden voor de Vlaamse overheid om daarin tussen te komen, beperkt. Het spreekt voor zich

dat ik al contacten heb gehad, vooral dan met collega Nathalie Muylle, die als minister van Economie bevoegd is voor deze kwestie.

Onafhankelijke journalistiek is belangrijk. Ook de kleine spelers en de digitale pers kunnen daar een prominentere rol in krijgen. In het beleid krijgt dat uitwerking in verschillende dossiers en domeinen. We hebben het daar al over gehad bij de bespreking van de beleidsnota. Ik denk aan het project Nieuws in de Klas, dat al een digitaliseringsproces heeft doorgemaakt. Ik kom daar dadelijk nog even op terug. We zullen in de komende legislatuur nog verder gaan in die digitalisering, niet alleen van papieren kranten, tijdschriften en magazines naar digitale publicaties, maar ook sterker vertrekken vanuit de leefwereld van de jongeren. En de leefwereld van de jongeren is steeds meer digitaal, via sociale media en andere platformen. Dat is de hervorming die we in deze legislatuur ook zullen doorvoeren.

Mediaconcentratie is natuurlijk ook een kwestie van de Mededingingsautoriteit. Dat zal ook deze namiddag aan bod komen. Het zal heel interessant zijn om de toelichting te horen van de Vlaamse Regulator voor de Media over mediaconcentratie in België.

We hebben het hier al uitvoerig gehad over het Vlaams Journalistiek Fonds en Mediacademie. Ik zal daar niet op terugkomen. Ik ben, zoals gezegd, in overleg met alle spelers, namelijk de private en openbare omroep, om te bekijken hoe we ook opleiding kunnen versterken in deze nieuwe context, zonder betoelaging van Mediacademie. Over het Fonds Pascal Decroos hebben we het ook al gehad. Zij zien hun middelen nog een stukje groeien. We gaan daar ook verder investeren in onderzoeksjournalistiek. De investeringen in de VVJ en het Journalistenloket zijn ook geen detail. De VVJ is effectief een belangrijke actor als het gaat over onafhankelijke en kwaliteitsvolle journalistiek.

Mevrouw Van den Brande, ik wil nog iets zeggen over Nieuws in de Klas. U wekt hier de indruk dat het digitale aspect daar nu nog geen belangrijke rol in speelt. Ik ben het ermee eens dat de digitalisering nog moet worden voortgezet, maar Media.21, de koepelorganisatie van de digitale media, is nu al een partner van Nieuws in de Klas. Dit betekent concreet dat themadossiers van Media.21 het hele jaar door ter beschikking van scholen en leerkrachten in het lager en secundair onderwijs worden gesteld. Ik zal nagaan hoe we dit nog verder kunnen versterken.

Het is in elk geval belangrijk dat we in Vlaanderen goede, onafhankelijke spelers en vooral een sterk mediaecosysteem hebben. Het gaat dan om de openbare omroep, maar ook om sterke private spelers. Ook de grote spelers zijn in dat verband belangrijk.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb bij het begin van mijn vraag om uitleg gezegd dat ik de tekst heb herschreven. Ik was niet aanwezig toen de vraag om uitleg is geschreven. Ik was het wel een beetje eens met de teneur en ik heb dus geprobeerd de tekst wat bij te stellen. U hebt dat misschien niet gehoord en u hebt zich puur op de schriftelijk ingediende vraag om uitleg gebaseerd.

Ik snap dat de mediabedrijven 126 miljoen euro en 28 miljoen euro winst maken. Hiertegenover staat dat de kleinere groepen overkop gaan. Ik vind dat er een herverdeling moet komen, misschien zelfs nog meer dan u voorstelt. Ik ben blij te horen dat het aandeel van Media.21 groter zou worden. Wat Nieuws in de Klas betreft, zijn we daar sowieso voorstanders van. Het zou goed zijn indien dit zou kunnen gebeuren.

Wat het btw-tarief betreft, heb ik mijn vraag herschreven. Het gaat me uiteindelijk om het tarief van 6 procent dat nog steeds van toepassing is op niet-wekelijkse

publicaties. Iemand moet al aan 48 publicaties per jaar geraken om van het nultarief te kunnen genieten. Een kleine journalist die iets minder publiceert, heeft nog altijd het tarief van 6 procent aan zijn been.

Minister, ik heb nog een bijkomende vraag. U hebt gesproken over 90.000 euro meer voor de VVJ. Dat is fijn, maar ik wil u nog eens polsen over twee andere beloftes die u tijdens de begrotingsbesprekingen hebt gedaan. U hebt toen vermeld dat u zou bekijken hoe de structurele verankering van het Fonds Pascal Decroos in de toekomst mogelijk zou kunnen worden. Hebt u hier al wat meer zicht op? U hebt ook gezegd dat u zou nadenken over de mogelijkheid de zinvolle projecten van het Vlaams Journalistiek Fonds (VJF) een plaats te geven in het Vlaams Audio-visueel Fonds (VAF).

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Mevrouw Van den Brande, als ik het goed begrijp, ben ik het eens met een aantal zaken die u aanhaalt, maar is dit wel een federale materie. Dit is, met andere woorden, een zaak die in de Kamer van Volksvertegenwoordigers moet worden aangekaart. Ze hebben daar nu toch wat meer tijd. Ik kan begrijpen dat dit wat aansleept, maar daar kan het Vlaams Parlement weinig aan doen.

Wat wel bedenkelijk is, is het feit dat een Federale Regering in lopende zaken nog een dergelijk groot contract afsluit. Op dat vlak volg ik u. Ik heb hier mijn bedenkingen bij, maar dit moet op het niveau van de federale overheid worden aangeklaagd.

Nieuws in de Klas is een initiatief dat we altijd hebben ondersteund. Dit werkt ook voor de leesbevordering en ik denk niet dat we dit in vraag moeten stellen. Wat het aandeel van Media.21 betreft, volg ik u wel. Ik heb in het verleden al gesteld dat de vraag van de onafhankelijke media terecht is, maar ook binnen Media.21 is er geen level playing field. Er zijn nieuwsmedia die het op eigen kracht doen, maar er zijn er ook die langs een achterpoortje subsidies binnenhalen, bijvoorbeeld als sociaal-cultureel werk. Ik stel me hier vragen bij. Dat is geen level playing field. Ik vind het terecht om de mensen die bij Media.21 zijn aangesloten een groter aandeel te geven, maar dan moet er intern wel een level playing field komen.

Dus ik stel mij daarbij de vraag, als we het hebben over journalistiek, over onafhankelijke journalistiek – en van mij mogen er gerust opiniërende sites zijn –, of wij opiniërende sites sowieso vanuit andere potten moeten subsidiëren. Ik heb die vraag in het verleden ook al gesteld. Ik ben het er dus mee eens dat we digitale media meer moeten ondersteunen, maar er moeten wel onderling duidelijke afspraken zijn. We moeten niet daar en daar een beetje meenemen. Daarover wil ik toch duidelijk zijn.

Maar, mevrouw Van den Brande, ik begrijp uw bekommernis. Voor een stuk is het allemaal een federale materie en kunnen wij hier weinig aan doen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Mevrouw Van den Brande, uw vraag is absoluut terecht en belangrijk. Wij moeten ons als leden van de commissie Media constant afvragen hoe wij in deze razendsnel veranderende tijden, waarin door de impact van de digitalisering, de druk op de businessmodellen van de media en de internationale context alle media onder druk komen te staan, kunnen blijven garanderen dat er diversiteit blijft bestaan in Vlaanderen. Daarbij spelen zowel de grote media-bedrijven als de kleine initiatieven een rol. Allemaal, het maakt niet uit vanuit welk potje we ze ondersteunen. Collega Meremans, die diversiteit van stemmen is wel essentieel.

De btw-kwestie en de steun van bpost zijn een federale materie. Ja. Maar we hebben ook onze resolutie van maart 2019. Daarin maken we gewag van het feit dat we vanuit Vlaanderen de Federale Regering willen aansporen om dat te bekijken. Het is een goede zaak dat die 6 procent er is gekomen, of 0 procent voor de digitale initiatieven. Collega Van den Brande, uw opmerking dat vooral voor de kleintjes die 6 procent toch nog een grote hap is, is zeer terecht. Minister, uw beslissing om de Mediacademie Journalistiek en het Vlaams Journalistiek Fonds op te doeken: dat zijn allemaal elementen die we moeten bekijken. Hoe kunnen we de opleiding journalistiek maximaal blijven garanderen? Ik heb al eens de suggestie gedaan dat we de steun via bpost moeten herbekijken en op zijn minst afhankelijk zouden moeten kunnen maken van een aantal voorwaarden, bijvoorbeeld het garanderen van opleidingen voor de eigen journalisten. De steun via bpost is belangrijk voor de mediabedrijven. U wijst terecht op de grote winsten die worden gemaakt. Maar het is ook voor bpost zelf belangrijk. Ik volg de logica daarachter, al van in de tijd dat dit werd beslist. Maar het is echt wel tijd om dit te herdenken. Daar sta ik volmondig achter.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank voor de bijkomende opmerkingen. Er waren twee concrete vragen van collega Van den Brande.

De eerste vraag heeft betrekking op hoe het Fonds Pascal Decroos moet worden georganiseerd. We hebben een goed overleg gehad met het Journalismfund.eu, ook over deze kwestie, die daar is ondergebracht. Wij hebben op dit moment geen ambitie om daar verandering in te brengen. Zij moeten daarover beslissen. Dat is stevig verankerd.

De tweede vraag ging over het Vlaams Journalistiek Fonds. Ook daar hebben we in extra middelen voorzien, om ervoor te zorgen dat de elf projecten die werden goedgekeurd op een correcte wijze worden begeleid. Ik weet niet of ze allemaal tot een einde zullen komen, dat hangt natuurlijk af van de projecten zelf. De evaluatie van de projecten die tot een einde komen, moet dit jaar worden gemaakt. Door daarvoor in extra middelen te voorzien, werd tegemoetgekomen aan die vraag.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Ik stelde mijn vraag over het Fonds Pascal Decroos omdat zij nu keer op keer, jaar na jaar, moeten afwachten of zij de subsidie al dan niet zullen krijgen. Ik zou willen dat zij wat meer duurzaamheid zouden krijgen in de vorm van een statuut. Minister, u had gezegd dat u dat zou bekijken en daarom kwam ik er hier op terug.

Ik wil toch ook nog even ingaan op de opmerkingen van collega Meremans. Ik weet wel dat die vraag vooral federaal is bepaald, maar mijn vraag was echt een teken van een eerlijkere herverdeling. We vragen naar een andere manier van herverdeling, we vragen om dat toch wel degelijk te bekijken. En aangezien het al zo lang hangende is, kunnen we dan niet vanuit Vlaanderen een beetje het initiatief nemen?

Minister, u hebt ondertussen een aantal dingen bijgesteld. En daar zijn we heel blij om. De onafhankelijke journalisten zullen daar hopelijk toch ook tevreden mee zijn. Maar de weg is nog lang. We zijn er helemaal niet. We hebben een mediaconcentratie, we hebben een verschraving van het landschap. We zijn allemaal voor een divers landschap, dus laat ons daar ten volle op inzetten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de impasse aan de top van de VRT – 727 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de interne verdeeldheid van het directiecollege van de VRT en de gevolgen voor de onderhandelingen over een nieuwe beheersovereenkomst – 747 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Tussen het moment dat ik mijn vraag heb geschreven en ingediend, op 23 december, en de weken daarna, zijn er nieuwe ontwikkelingen geweest. Maar de situatie lijkt mij allesbehalve opgelost. Integendeel, ik denk dat de VRT zeer zware tijden beleeft, en ik heb echt niet graag dat onze geliefde openbare omroep, het huis van vertrouwen, zich in een dergelijke situatie bevindt.

20 december was het moment waarop er voor het eerst in de kranten gewag werd gemaakt van de impasse aan de top van de VRT. De CEO van de VRT, Paul Lembrechts, heeft eind november blijkbaar het ontslag gevraagd van directeur Media en Productie, Peter Claes, na – zo luidt het – aanhoudende conflicten binnen het zeskoppige directiecomité, en naar aanleiding van het functioneren van Peter Claes en botsende visies over de toekomst van de VRT.

De raad van bestuur van de VRT heeft op dat moment het verzoek van Paul Lembrechts niet gevolgd, uit juridische voorzichtigheid. Daardoor is de VRT in een politieke impasse verzeild. Daarna is er natuurlijk ook nog een brief gekomen van de andere leden van de directie – dat was nog niet geweten toen ik mijn vraag formuleerde. Die brief is dan gelekt in de media, en er is een extra raad van bestuur geweest op maandag, net voor het einde van het jaar. Daarop is beslist om geen beslissing te nemen. Zo heb ik het toch geïnterpreteerd. Er is wel beslist om een bemiddelaar aan te stellen: Fabiaan Van Vrekhem. Momenteel loopt er dus een bemiddeling.

Dit baart mij natuurlijk veel zorgen, omdat dit een bijzonder ongelegen tijdstip is. De besparingsoefening moet worden omgezet en er zijn de nakende onderhandelingen voor de nieuwe beheersovereenkomst waar het parlement vanaf nu zijn schouders onder zet. Er komt deze maand ook nog een nieuwe samenstelling van de raad van bestuur. Dit is dus echt niet het goede moment om interne conflicten zomaar op de straatstenen te gooien.

U hebt daar tot nu toe heel voorzichtig of helemaal niet op gereageerd, minister. Maar de situatie is wel penibel. Hebt u intussen al gesprekken gehad met de top van de VRT, dus met de directie of de raad van bestuur? En wat was de uitkomst ervan? Welke stappen plant u verder te kunnen ondernemen om de rust te laten weerkeren binnen de VRT?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Er zijn intussen reeds een aantal zaken gewijzigd, zoals de voorgaande spreker ook aanhaalde. Maar deze vraag moet u sowieso ook zien als een vraag over onze bezorgdheid rond de openbare omroep.

Hetgeen er in de pers is verschenen, en dat allemaal in de kerstvakantie, geeft een beeld van verdeeldheid weer binnen het directiecollege van de VRT. De raad van bestuur heeft dan beslist om een externe raadgever aan te stellen die moet bemiddelen.

Zoals mevrouw Segers inderdaad ook aanhaalt, moet er binnenkort een delegatie worden samengesteld, met wie u de volgende beheersovereenkomsten moet onderhandelen of bespreken, in de richtlijnen of het kader die zijn vastgesteld door het regeerakkoord. Het is belangrijk dat u daar met partners kunt spreken die het nodige gezag of de impact hebben binnen de openbare omroep.

Wat is de concrete opdracht van de bemiddelaar? Heeft hij een timing meegekregen? Moet hij tegen dan of dan een verslag hebben?

Welke rol ziet u voor uzelf om eventueel te bemiddelen in deze vertrouwensbreuk? Welke stappen kunt en zult u zelf ondernemen?

Welke impact heeft dit op de opstart van de onderhandelingsgesprekken voor een nieuwe beheersovereenkomst?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u, collega's, voor deze vragen over een zeer ernstige zaak. Ik betreur natuurlijk wat er gebeurt. Het gaat hier over een ernstig conflict binnen het directiecollege van de VRT. Dat is op zich zeer ernstig en schadelijk. Het feit dat het bovendien breed wordt uitgesmeerd in de media maakt het alleen nog maar erger. Dit is schadelijk en bijzonder pijnlijk op persoonlijk vlak voor alle betrokkenen en het is vooral zeer schadelijk voor onze openbare omroep. De Vlaamse Regering vindt het natuurlijk belangrijk dat daar een slagkrachtige en kwaliteitsvolle openbare omroep staat. Het is een jaar met bijzonder veel uitdagingen voor de openbare omroep, niet in het minst door de onderhandelingen over de beheersovereenkomst die ons in de komende vijf jaar moet positioneren, die de Vlaamse openbare omroep sterk moet maken in een sterk medialandschap in zeer veranderende tijden van digitalisering en zware internationale concurrentie.

Op dit moment vindt de Vlaamse Regering het belangrijk dat we daar staan met een sterke partner. De onderhandeling zal niet gemakkelijk zijn, maar we hebben er niets aan dat de VRT daarin verzwakt is, integendeel, we hebben nood aan een sterke partner om goede onderhandelingen te kunnen voeren met een goed resultaat, een goed resultaat voor de aandeelhouder, de Vlaamse overheid, de Vlaamse belastingbetaler en voor de openbare omroep.

We rekenen er dan ook op dat er op korte termijn een oplossing komt voor dit conflict. Ik heb uiteraard met de VRT contact opgenomen om input te hebben voor antwoorden op uw terechte vragen. Maar ik zal mij, zoals ik in de pers heb gedaan, toch wat op de vlakte houden en moeten houden want het gaat over een interne personeelsaangelegenheid. Dit is in wezen – u hebt in de krant kunnen lezen dat het een politieke zaak is – een personeelsaangelegenheid en uiteraard geen politieke zaak. Het is een personeelsaangelegenheid binnen het directiecollege waarover de raad van bestuur beslissingen neemt. Zoals u weet, heeft de raad van bestuur van 30 december een bemiddelaar aangeduid en in het belang van de VRT moet deze bemiddelingsopdracht alle kansen op slagen krijgen.

De bemiddelaar heeft de opdracht gekregen om te zien of de vertrouwensbreuk binnen het directiecollege nog kan worden hersteld. Hem wordt gevraagd om in gesprek te treden met alle betrokkenen ten einde het vertrouwen tussen hen te herstellen. Het lijkt me niet goed om daar strikte deadlines over te communiceren, maar het spreekt voor zich dat dit opnieuw op de agenda zal staan van de raad van bestuur op 20 januari.

Wat de gesprekken betreft die ik zelf zou kunnen voeren, of mijn eigen opdracht, wil ik graag verwijzen naar de bevoegdheid van de raad van bestuur in dezen. De raad van bestuur is bevoegd voor het aanwerven en ontslaan van de leden van het directiecollege op voordracht van de gedelegeerd bestuurder; de raad is ook

bevoegd voor het bemiddelen bij personele conflicten binnen het directiecollege, wat hier natuurlijk het geval is.

De VRT is uiteraard een nv van publiek recht waarvan de werking is neergeschreven in het Mediadecreet, de vennootschapswetgeving, de statuten en het charter deugdelijk bestuur. De gedelegeerd bestuurder heeft conform het Mediadecreet, artikel 13, §1, 7° een voorstel van ontslag geformuleerd van de directeur Media en Productie voor een vertrouwensbreuk.

Op basis van het charter van deugdelijk bestuur is het het remuneratiecomité dat zich over deze vraag buigt en dat een voorstel formuleert voor de raad van bestuur. Dat is ook gebeurd. Het remuneratiecomité heeft de betrokkenen gehoord en heeft reeds tweemaal een advies geformuleerd voor de raad van bestuur. In het verleden daarvan is de raad van bestuur in zijn vergadering van 16 december 2019 unaniem niet ingegaan op de vraag tot ontslag. Op de bijzondere raad van bestuur van 30 december 2019 heeft de raad een bemiddelaar aangesteld die moet nagaan of de vertrouwensbreuk binnen het directiecollege nog kan worden hersteld. Door het feit dat er nu een bemiddelaar is aangesteld zou het wat vreemd zijn dat ik zelf zou tussenkomen als bemiddelaar. Dat is overigens ook niet voorzien in het Mediadecreet. De Vlaamse Regering moet alle kansen op slagen geven aan deze bemiddelaar. Ik deel uiteraard de bekommernis met betrekking tot de organisatie en het belang van het vinden van een oplossing. Ik heb al gezegd dat we voor enorme uitdagingen staan. We hebben nood aan een sterke partner.

De vraag over de beheersovereenkomst is ook belangrijk. De voorbereiding van de opstart van de gesprekken over de beheersovereenkomst is bezig. Mijn administratie heeft een timing en een kalender uitgewerkt. We onderzoeken die zodat we binnenkort de effectieve gesprekken kunnen opstarten.

U herinnert zich dat er ook al een visienota is gepubliceerd over hoe de VRT dit proces ziet. Op korte termijn zullen we daarmee verdergaan. Deze situatie heeft er op dit moment geen invloed op. We streven ernaar om nog steeds de vooropgestelde planning na te leven. U weet dat we vanaf 1 januari volgend jaar een nieuwe beheersovereenkomst moeten hebben. De VRT is uiteraard ook die mening toegedaan.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp·a): Mijn persoonlijke appreciatie is dat ik heel moeilijk de beslissing van de raad van bestuur kan volgen om een bemiddelaar aan te stellen. Maar, laat ze alle kansen, zoals u zelf ook aangeeft. Ik vond het onbegrijpelijk dat men eerst de CEO om het ontslag van iemand vraagt, waarop niet wordt ingegaan. Het directiecomité vraagt hetzelfde, en ook daar wordt niet op ingegaan. De vertrouwensbreuk lijkt me compleet. De vraag is of je die relaties, ook menselijk, nog kunt herstellen. Laat ons hopen dat er een oplossing komt.

U hebt het over korte termijn. Er is een raad van bestuur gepland op 20 januari. Verwacht u dan dat op dat moment de opdracht van Fabiaan Van Vrekhem van Accord zal zijn beëindigd of voorziet u dat die nog langer kan doorlopen?

Ik heb nog een bijkomende vraag. Ik weet niet of ik het goed heb gehoord, maar ik dacht dat u zei dat de beslissing van 16 december unaniem was om niet in te gaan op de vraag van de CEO om de heer Claes te ontslaan. Was dat werkelijk unaniem?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Sowieso is het een moeilijke situatie waarbij men inderdaad het best terughoudend is. Ik denk dat

we de bemiddelaar alle kansen moeten geven, zoals u duidelijk zegt, en dat we hopelijk tot een oplossing komen, in het belang van de openbare omroep. U zegt dat het geen onmiddellijk effect heeft op de beheersovereenkomst, maar we moeten die toch in alle sereniteit en rust kunnen starten. Ik hoop dus echt dat er een oplossing komt. U moet deze vraag dan ook zien als – hoe zal ik het zeggen? – een teken dat voor ons, net zoals voor u, de openbare omroep enorm belangrijk is. We hopen zeker en vast dat er een oplossing uit de bus komt. Hopelijk hebben we er tegen eind januari wat meer zicht op.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Ik wil gewoon even beamen dat het tijdstip onwaarschijnlijk ongelegen komt, maar ook de manier waarop de brief van het directiecomité is uitgelekt, vond ik heel erg triest. Alles gebeurt inderdaad ten koste van de VRT. Daarin wil ik de collega's en de minister bijtreden, en dat is eigenlijk bijzonder jammer.

Ook wij hopen dat die verzoening tot iets zal leiden. De CEO Paul Lembrechts had na de stemming, die, als ik het goed heb, unaniem was, om juridische redenen zelf al een voorstel gelanceerd om eventueel toch met Claes verder te werken onder een andere constellatie. Wij hebben ons daar toen een beetje op gebaseerd om te zeggen dat er eventueel toch een uitweg zou zijn om met elkaar te blijven samenwerken omdat de heer Claes al heel lang actief is binnen de VRT en een goede reputatie heeft op bepaalde vlakken. Het blijft natuurlijk zo, als een totaal directiecomité zich voor de rest richt tegen iemand, dat het toch een belangrijke vraag is geweest.

Minister, ik weet dat u niet kunt bemiddelen in dezen, daarin volg ik u. Maar een heel belangrijk punt in het geheel is de machtsconcentratie die momenteel bij de heer Claes zit. Het was nooit voorheen zo dat de twee posten die hij nu heeft, namelijk media en productie en programma, bij één persoon zaten. Het lijkt er erg op dat heel veel van de problemen daardoor zijn ontstaan, namelijk door een soort machtsconcentratie. De heer Claes heeft een budget van 200 miljoen euro of zo, en alle andere directieleden zijn daardoor afhankelijk van hem. We kunnen van hieruit misschien niet bemiddelen, maar wel toezien of er aan die concentratie binnen het directiecomité iets wordt gedaan. Verder hopen wij dat die verzoening er zal komen.

Er werd gezegd dat de herschikking van de raad van bestuur er komt op 20 januari. Klopt die datum nog altijd? Of komt ook daar een verandering en wachten wij op wat de uitslag hiervan is voor dat beslist zal worden?

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister, ik ben het er absoluut mee eens dat we ons hier terughoudend in moeten opstellen. Het is inderdaad geen politiek dossier, het is een conflict binnen de directie. Desalniettemin vind ik wel dat wij vanuit de politiek heel duidelijk kunnen zeggen – ik denk dat we het er kamerbreed over eens zijn, – dat dit echt niet goed is voor de VRT, op zo'n cruciaal moment, niet goed voor de VRT als openbare omroep maar ook niet goed voor het personeel, dat, naar ik heb begrepen, toch stug doorwerkt. Dit mag ook eens worden gezegd. Ondertussen worden de projecten verder uitgerold, blijven we goede televisie zien en blijft men goede televisie maken.

Zoals de collega's al hebben gezegd, is de timing in dezen heel kwalijk. Ik kan begrijpen dat het directiecomité, nu we voor een aantal zeer cruciale momenten staan zoals de beheersovereenkomst en de nieuwe raad van bestuur, een beslissing heeft willen bewerkstelligen. Maar omdat men niet gevolgd is door de voltallige raad van bestuur, is die niet kunnen worden doorgevoerd.

Ik zou in dezen ook willen wijzen op de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur. Zoals collega Segers heb ik ook vragen bij de unanimiteit. Het is spijtig dat dit conflict zo lang wordt gerokken. We zijn ondertussen al weken verder. In principe moet zo iets, zeker in tijden van crisismanagement, snel opgelost worden, zodat we snel weer een doorstart kunnen nemen. Ik kan begrijpen dat men de timing van de raad van bestuur in acht moet nemen en dat de bemiddelaar de nodige tijd moet hebben om een oplossing te vinden waar iedereen mee kan leven, maar ik wil er toch toe oproepen dat er een oplossing komt en dat die snel komt. 'Time is running out.' Elke minuut die we nu verliezen en de VRT-top verdeeld is, is een minuut te veel.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Ik sluit me aan bij de bekommernis van de collega's over de timing van dit openlijke conflict. Dat is zeer ongelegen omdat er zal worden gestart met de onderhandelingen voor de nieuwe beheersovereenkomst. Los daarvan beschikken wij niet over alle elementen in dit dossier. De minister weet misschien iets meer, maar wij alleszins niet. Wat is daar allemaal precies gebeurd? Ik vind het dan ook heel moeilijk om daar veel uitspraken over te doen. Er is jammer genoeg in de pers wel wat gespind, langs beide zijden. We vinden het dan ook een goede beslissing van de raad van bestuur om een externe bemiddelaar aan te duiden. Laten we hopen dat dit resultaat oplevert want hoe dan ook zitten we hier in een juridisch kluwen met mogelijk financiële gevolgen indien er op een of andere manier ontslagen zouden vallen.

Er is inderdaad ook de rol van de raad van bestuur, zoals mevrouw D'Hose al aanhaalde, maar er is uiteraard ook de rol van de gedelegeerd bestuurder die zich te houden heeft aan wat daarover in het charter van 2018 is afgesproken. In feite moet hij de beslissingen van de raad van bestuur uitvoeren. En dan terugkomen met een brief van het directiecomité enzovoort: ik kan er niet over oordelen aan wie het ligt dat het aansleept. Ik denk dat er hier een gedeelde verantwoordelijkheid is.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Ik volg eigenlijk mevrouw Brouwers, want ik wil het ook hebben over de rol van de CEO. Ik volg ook de minister die zegt dat het een zaak is van de raad van bestuur en dus een interne kwestie. Maar in 2006 was het dat ook met toenmalig minister Bourgeois en de heer Mary, waar minister Bourgeois toen heel duidelijk kleur heeft bekend door de kant te kiezen van de aandeelhouder, van de belastingbetaler die toch veruitwendigd wordt in de raad van bestuur. Bourgeois heeft toen de moed gehad om zich niet te verstoppen achter de autonomie van de raad van bestuur.

Minister, u bent minister van Media en eigenlijk zou u de verdediger moeten zijn van de raad van bestuur die de vertegenwoordiging is van de politieke proportionaliteit. Aan wiens kant staat u nu? Staat u aan de kant van het eigengereide management of een deel daarvan? Of staat u aan de kant van diegenen die het hele winkeltje financieren?

Mensen als de heer Lembrechts moeten toch ook eens beseffen dat zij werken binnen het kader dat de aandeelhouder, zijnde de raad van bestuur, uitzet. Als het neen is – zijn voorstel is er gekomen op 16 december 2019 –, is het ook neen. Op het moment dat zij hun contract tekenen, aanvaarden zij ook dat wettelijke kader. Het kan zijn dat ze daar ongelukkig in zijn, dat ze het niet leuk vinden dat er een krimpscenario komt en dergelijke meer, maar als het niet lukt, of als ze het niet willen of als ze er niet tevreden mee zijn, dan hebben ze de keuze: ofwel voeren ze de plannen van de raad van bestuur loyaal uit, ofwel moeten ze een andere uitdaging zoeken.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Inzake de vergadering van de raad van bestuur van 16 december 2019 heb ik het woord 'unanimiteit' gebruikt omdat er geen stemming is geweest over die kwestie, zoals ik ben geïnformeerd. In die zin was er unanimiteit over de beslissing om niet in te gaan op de vraag tot ontslag.

Op de vergadering van de raad van bestuur van 20 januari 2020 zal dit op de agenda staan. Dat is evident. Ik zal geen verdere uitspraken doen omtrent de timing omdat dat het dossier alleen maar zal bemoeilijken. 20 januari 2020 is ook onze richtdatum voor de samenstelling van de raad van bestuur, wat nog een heel andere kwestie is die op zich losstaat van deze zaak.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Minister, ik ben op zijn minst een beetje gerustgesteld dat het op de raad van bestuur van 20 januari 2020 opnieuw geagendeerd staat en dat er dan ook effectief beslist wordt. Ik ben het met u en de andere collega's eens dat hoe langer dit aansleept, hoe slechter de zaak wordt. Hier moet snel in getrancheerd kunnen worden om met een nieuwe raad van bestuur een doorstart te kunnen maken, zodat we zo snel mogelijk werk kunnen maken van een goede nieuwe beheersovereenkomst.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld

INTERPELLATIE van Katia Segers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de schrapping van de subsidielijn 'Participatieprojecten kansengroepen cultuur, jeugd en sport' – 4 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Minister-president, vooreerst aan u en de collega's de allerbeste wensen voor een gezond en gelukkig 2020, een jaar waarin we hopelijk op een constructieve wijze verder vorm zullen kunnen geven aan het cultuurbeleid in Vlaanderen.

Het voorbije jaar is echter niet goed afgelopen. Op 24 december 2019 ontvingen diverse organisaties die een- of meerjarige participatieprojecten voor kansengroepen in de cultuur-, jeugd- en sportsectoren opzetten, zoals cultuurparticipatieprojecten voor mensen in armoede, etnisch-culturele groepen of mensen in gevangenis, sportactiviteiten voor atleten met een beperking, een nogal droge mail vanuit het departement. Ik zal die niet voorlezen, die heeft ook in de krant gestaan, maar erin werd boudweg meegedeeld dat de subsidielijn voor die participatieprojecten, voor eenjarige en meerjarige projecten, zou worden geschrapt, dat er geen dossiers meer zouden kunnen worden ingediend of aangemaakt.

Tijdens de laatste aanvraagronde, die dateerde van augustus 2019, werden tien projecten gehonoreerd, voor een totaalbedrag van 520.000 euro, maar met de mededeling die op kerstavond werd verstuurd, verdwijnt de nieuwe ronde van 1 februari 2020, aangezien de volledige subsidielijn wordt geschrapt. Uw beslissing daaromtrent heeft in de kerstvakantie geleid tot een stroom aan protesten op sociale media, en stond centraal in het nieuws in de kranten van 26 december 2019. Tal van organisaties die werken met kwetsbare mensen en kansengroepen, uitten hun sterke bezorgdheid. Hun uiterst zinvolle laagdrempelige werk wordt met één pennentrek stopgezet. Aan die beslissing is geen overleg voorafgegaan met de

sector en de betrokken organisaties, die op dat moment bezig waren met de voorbereiding van hun dossier, noch hebt u die beslissing aangekondigd in uw beleidsnota en begroting Cultuur en de bespreking daarvan in de commissie en de plenaire vergadering.

Daarom de volgende vragen aan u. Waarom hebt u uw beslissing om de subsidielijnen voor eenjarige en meerjarige participatieprojecten voor kansengroepen te schrappen niet op voorhand aangekondigd? Op welke manier motiveert u uw beslissing om die subsidielijnen te schrappen? Waarom werden de getroffen organisaties, die bezig waren met de voorbereiding van hun dossier voor de geplande ronde van 1 februari 2020, pas op 24 december 2019 op de hoogte gesteld van uw beslissing om de subsidielijnen te schrappen? Zult u alsnog werk maken van een participatiebeleid? Zo ja, op welke manier zult u vorm geven aan het participatiebeleid? Zo niet, kunt u motiveren waarom participatie aan cultuur, jeugd en sport voor kwetsbare mensen en kansengroepen geen prioriteit is voor deze Vlaamse Regering? Welke maatregelen plant u om de getroffen organisaties alsnog in staat te stellen hun werking te continueren?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Voorzitter, ik sluit me aan bij de nieuwjaarswensen van mevrouw Segers: ook aan heel de commissie heel veel plezier in 2020. Op dat vlak is het vorige jaar goed geëindigd en ook dit jaar goed begonnen, denk ik, maar goed. Enig cynisme. Ik hoop dat we dit jaar goed zullen kunnen samenwerken. Ik ben daar vast van overtuigd. Dat is alleszins mijn intentie.

Ik zal nu de diverse vragen van de interpellatie van mevrouw Segers een voor een behandelen. Mevrouw Segers, eerst was er uw vraag of dat was aangekondigd. In mijn beleidsnota staan volop elementen die aantonen dat ik een participatiebeleid belangrijk vind, maar dat ik het tegelijk ook belangrijk vind om het huidige instrumentarium en het huidige beleidskader te durven hertekenen. Ik zal u een aantal passages uit die beleidsnota voorlezen.

Eerste passage: "Onderzoek wijst uit dat personen met een lager opleidingsniveau, personen in armoede en personen van buitenlandse herkomst nog te weinig participeren aan het rijke Vlaamse cultuur- en vrijetijdsaanbod. Daarom blijf ik inzetten op instrumenten uit het Participatiedecreet zoals de UiTPAS, lokale netwerken en het Fonds Vrijetijdsparticipatie die zowel het lokale aanbod (via de lokale besturen) als het bovenlokale aanbod toegankelijker maken voor mensen in (kans)armoede. (...) Ook andere instrumenten, zoals de Museumpas, kunnen positieve effecten hebben op participatie."

De tweede passage komt uit hoofdstuk VIII, bijlage 'Overzicht beleids- en regelgevingsinitiatieven': "Optimalisatie van het Participatiedecreet: subsidielijnen voor de hobbyverenigingen en de participatieprojecten kansengroepen cultuur, jeugd en sport. Zie ook OD A.2.2. Beleidskader en instrumentarium afstemmen op de huidige ontwikkelingen en tendensen".

De derde passage komt uit die OD A.2.2: "Om een relevant en actueel cultuurbeleid te voeren, stem ik de beleidskaders en reglementering af op recente evoluties in de sector(en) en de samenleving die een voelbare impact hebben op het culturele veld."

Met deze informatie als achtergrond, aangevuld met de Vlaamsbrede besparing van gemiddeld 6 procent en het feit dat een aantal initiatieven echt mijn steun nodig zouden hebben vanaf 2020, werd ik geconfronteerd met een budgettaire uitdaging die geleid heeft tot het niet langer uitvoeren van de participatieprojecten.

Eind december 2019 heb ik beslist om geen tweede ronde te organiseren voor eenjarige participatieprojecten binnen het Participatiedecreet.

Dat was, voor alle duidelijkheid, geen besparingsoefening. Er wordt ook geen enkel initiatief rechtstreeks getroffen. Alle lopende engagementen worden nog gehonoreerd. Niemand verliest zijn geld. Maar voor de indienronde van 1 februari 2020 worden geen nieuwe projecten opgestart. Dit is een efficiëntieoefening: het doelmatig en doeltreffend inzetten van belastinggeld van de Vlaamse belastingbetaler.

Voor deze subsidielijnen werden tien jaar geleden nog een honderdtal projecten goedgekeurd. In 2019 waren dat nog veertien projecten: zeven eenjarig en zeven meerjarig. In de laatste ronde keurden we nog tien projecten goed voor een bedrag van 519.000 euro.

De middelen worden hoofdzakelijk verdeeld binnen het Participatiedecreet zelf. Ik geef een voorbeeld. Voor de lokale netwerken, waarvoor ik eind 2019 een beslissing moest nemen voor de periode 2020-2025, keek ik aan tegen aanvragen van 30 bijkomende gemeenten. Ik geef u wat cijfers. Voor de Netwerken werd voor de periode 2014-2019 1.338.400 euro uitgetrokken. Dat ging over 142 Vlaamse gemeenten plus de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC). Voor de periode 2020-2025 is het bedrag 1.338.763,98 euro, dus nagenoeg hetzelfde bedrag als bij de vorige periode. Maar dat bedrag is inclusief die besparing van 6 procent. Daarbij hebben we dus geld ingeboet, zodat dat bedrag nagenoeg hetzelfde blijft. Hierbij gaat het over 172 Vlaamse gemeenten plus de VGC. Er is dus een aangroei van 30 gemeenten.

De Luisterpuntbibliotheek is een bibliotheek voor personen met een leesbeperking. Het is een bibliotheek die een specifieke werking uitbouwt naar blinden, slechtzienden, personen met dyslexie, MS- en afasiepatiënten. De Luisterpuntbibliotheek was de afgelopen jaren meermaals op zoek naar een gepaste huisvesting op een centralere plek in Brussel. Niet alleen was het bestaande gebouw onvoldoende uitgerust, de organisatie wilde sterker inzetten op publiekswerking. De meerkost voor de huur van een gebouw in het centrum van Brussel wil ik mee ondersteunen, temeer omdat ook deze organisatie op de algemene subsidie solidair was aan de Vlaamsbrede besparing van gemiddeld 6 procent.

Voor de periode 2020-2025 zal ik met zestien gemeenten een convenant sluiten voor de organisatie van een gevangenisbibliotheek. Binnen de gevangenissen is informatie- en lectuurvoorziening belangrijk als zinvolle tijdsbesteding en voorbereiding op re-integratie. Daarenboven wil ik de gevangenisbibliotheeken beter uitrusten met een systeem van zelfuitleenbalies. Hiervoor moet de collectie worden uitgerust met een identificatie met radiogolven (RFID). Uit een eerdere analyse bleken vele gevangenisbibliotheeken te beperkt open waardoor de participatiekansen van gedetineerden beperkt werden. Door de automatisering wens ik dit te verhelpen.

Daarnaast wil ik nog onderzoeken of er bijkomend kan worden ingezet op een versterking van de projecten uit het Bovenlokaal Cultuurdecreet van 15 juni 2018 en innovatieve partnerprojecten zoals opgenomen in het decreet van 29 maart 2019 houdende diverse bepalingen in het beleidsveld Cultuur.

Deze verschuivingen zouden meegenomen kunnen worden in de begrotingsaanpassing 2020. Deze oefening wordt nog in januari 2020 opgestart door mijn administratie in samenspraak met mijn kabinet. Het resultaat daarvan zal dan zeker een plek krijgen in de beleids- en begrotingstoelichting.

Uw tweede vraag ging over de motivatie van die beslissing. Zoals gezegd: de budgettaire context en de gedetecteerde noden maken het moeilijk om deze subsidielijnen nog langer uit te voeren. Uitzondering daarop vormen de reeds lopende engagementen van de vorige jaren en de dossiers met indiendatum 1 augustus 2019, waarvoor ik in het najaar nog een beslissing nam van afgerond 519.000 euro. Daarmee wil ik aantonen dat ik aangegane engagementen nakom, maar tegelijkertijd ook accenten wil leggen om de schaarse middelen optimaal in te zetten. Ik verwijs ook naar een passage uit mijn beleidsnota waarin ik stel dat ik

beleidskaders en reglementering zou afstellen op recente evoluties in de sector en in de samenleving. Ik vind bijvoorbeeld dat het Bovenlokaal Cultuurdecreet van 15 juni 2018 een duidelijke opportuniteit biedt in het subsidielandschap.

In uw derde vraag vroeg u waarom de organisaties pas op 24 december 2019 op de hoogte gesteld werden. Allereerst: er zijn geen getroffen organisaties. Alle lopende engagementen worden gehonoreerd. Alle afspraken worden nagekomen.

Daarnaast vond ik het belangrijk om de beslissing goed te overwegen. Zodra de beslissing is genomen, hebben we de communicatie uitgevoerd. We kunnen uiteraard niet communiceren voor er een beslissing is genomen. Daarop hebben we zo snel mogelijk gecommuniceerd. We wilden voorkomen dat mensen nog verder tijd staken in het opmaken van dossiers als er uiteindelijk geen indienronde is.

In uw vierde vraag vroeg u of ik nog werk zou maken van het participatiebeleid. De uitvoering van het participatiebeleid blijft natuurlijk enorm belangrijk. Alleen is het heel belangrijk om dit vanuit een breder perspectief te benaderen. Ik wil een krachtig participatiebeleid dat rekening houdt met nieuwe tendensen en nieuwe realiteiten. Demos zal een belangrijke rol blijven spelen in de doorverwijzing naar subsidiemogelijkheden. Zelf vind ik alvast dat het Bovenlokaal Cultuurdecreet volop kansen biedt. Een project in dat kader dient minimum twee functiecombinaties uit te voeren, waarvan leren en participeren deel uitmaakt. Vergeet ook niet dat er voor de projecten in het Bovenlokaal Cultuurdecreet binnenkort nieuwe beleidsprioriteiten moeten worden opgesteld.

Op dit ogenblik bieden de huidige beleidsprioriteiten al houvast aan organisaties die de participatie van kansengroepen willen verhogen. Ik denk eraan om dat nog explicieter te verwoorden in de update van de beleidsprioriteiten die voor 30 juni 2020 moet worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

U had ook een vraag over de maatregelen voor de getroffen organisaties. Ik herhaal dat alle reeds goedgekeurde projecten kunnen rekenen op mijn steun. Dus, er zijn geen 'getroffen' organisaties. Daarnaast betreft het hier ondersteuning van projecten en geen werking. Daarenboven verwijs ik naar het antwoord op vraag vier.

De organisaties die op deze lijn wilden intekenen, kunnen onder meer terecht bij de lijnen 'Innovatieve partnerprojecten', 'Projecten Bovenlokaal Cultuurdecreet' en 'Lokale netwerken tegen armoede'. Ook in de toekomst zullen we blijven inzetten op kansengroepen. Ik bekijk waar de aandacht voor kansengroepen in de andere decreten nog explicieter kan worden verwoord, bijvoorbeeld door middel van de beleidsprioriteiten. Ik herhaal dat hier geen besparing doorgevoerd werd, er is wel een herorganisatie of herallocatie doorgevoerd van die subsidielij. De projecten die daarvoor in aanmerking komen, kunnen, zoals gezegd, ook op andere lijnen terecht met hun aanvragen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Dank u, minister-president. U bent begonnen met te citeren uit uw beleidsnota, waarin u terecht stelt – want zo blijkt keer op keer uit de participatiesurvey – dat het onwaarschijnlijk moeilijk is om mensen uit kansengroepen, mensen met een lagere opleiding, te betrekken bij kunst en cultuur, terwijl met name kunst en cultuur een ongelooflijke emanciperende kracht hebben. De projecten die we kennen met mensen in armoede, bijvoorbeeld het samenwerken aan theaterproducties, geven aan dat dat een wezenlijk verschil maakt in hun leven, een verschil heeft gemaakt en hun leven heeft veranderd. Het zijn net dat soort kleinschalige projecten die u vandaag geschrappt hebt, die een verschil maken, omdat ze op een heel fijnmazige, laagdrempelige manier intensief samenwerken en het verschil voor die mensen maken voor de rest van hun leven.

Dat soort projecten hebt u met één pennentrek geschrappt. Het klinkt heel cynisch als u zegt dat u met de schaarse middelen andere accenten legt, dat het een efficiëntie-oefening is, en dat het geen besparing is, aangezien er niemand getroffen wordt. Maar natuurlijk worden zij getroffen. Het zijn vaak projecten van organisaties, bijvoorbeeld Theater aan Zee (TAZ) in Oostende, met hun projectje Tartaar, die net ongelooflijk veel inspanningen doen dicht bij de mensen, om de meest kwetsbare inwoners te betrekken. Het zijn organisaties als N'wicha, die bokstrainingen geven aan mensen met een beperking en daar het verschil maken.

Die organisaties dienen dat soort projectaanvragen keer op keer in voor elke editie. Als u nu zegt dat er niemand getroffen is, omdat er alleen geschrappt wordt voor toekomstige projecten, klopt dat heel vaak niet. Er zitten in de lijst uiteraard een aantal projecten die effectief eenmalig zijn, maar de meeste daarvan hebben wel een recurrent karakter. Organisaties, zoals TAZ, die daar een beroep op doen, hebben dankbaar gebruik gemaakt van die subsidielijns om net dat ietsje extra te doen binnen hun werking. Voor TAZ is het heel gemakkelijk om met de hogeropgeleiden en de toeristen in de zomer elke avond de zalen te vullen. Maar met dat klein beetje extra budget doen ze ook moeite om ook andere mensen te bereiken die ze anders niet in de zalen krijgen. Dat zijn kleine middelen. In totaal gaat het om 500.000 euro. Die middelen hebt u met één pennentrek geschrappt. U hebt totaal geen besef van wat die sector doet en hoe die sector werkt, welk belangrijk werk men verzet voor mensen in kwetsbare situaties. Het is onbegrijpelijk dat u dat niet wilt inzien. Ik wil absoluut oproepen om dat te herbekijken.

U hebt trouwens niet geantwoord op mijn laatste vraag: welke maatregelen plant u om de getroffen organisaties en projecten alsnog in staat te stellen om die werking te blijven continueren? Ik wil absoluut oproepen om dat te bekijken. Er waren projecten bezig met het voorbereiden van hun dossier, om het in te dienen op 1 februari. Met die ene pennentrek waarmee u dat kleine budget hebt geschrappt, hebt u een gigantische impact op niet alleen de werking van de organisaties die projecten opzetten, maar vooral op het leven van de mensen die ze daarmee hebben bereikt.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): 2020, een nieuw jaar. Ik hoop dat we dan ook niet opnieuw beginnen met dezelfde riedels als voorheen. Het is wel degelijk zo, voor zij die eraan mochten twijfelen, dat er nog degelijk wordt ingezet op participatie. De minister heeft dat ook duidelijk verwoord. De minister heeft verwezen naar het aantal gemeenten dat daarop wil intekenen. Want dat is het voornamelijk: laagdrempeligheid. Neem het voorbeeld van de UiTPAS. Dat is laagdrempelig, maar als je iemand een UiTPAS geeft, betekent dat niet dat die persoon in armoede of in kansarmoede naar het theater stapt. Dat gebeurt samen met een organisatie. Dat gebeurt vaak lokaal, dat zijn heel lokale initiatieven. En daar moeten we voor een stuk op inzetten, wat ook gebeurt.

Het is geen besparingsoefening, het is een verschuiving via een andere weg. Als we organisaties gaan toeleiden naar de projecten voor bovenlokaal cultuurbeleid, moeten we die wel extra gaan begeleiden. Dat is een vraag voor straks. Ik hoop dat Demos daarin ook zijn aandeel doet. Het opstarten of het schrijven van zo'n dossier is blijkbaar niet zo eenvoudig, dus daar moeten we wel aandacht aan geven.

Volgens mij wordt in elk geval blijvend op participatie ingezet. Het is misschien een boutade, maar het maakt niet uit welke kleur de kat heeft als ze maar muizen vangt. Of iemand door middel van dit of dat systeem wordt toegeleid, maakt me niet uit als er maar voldoende participatie is. Ik heb gehoord dat de aangegane engagementen behouden blijven.

Waarschijnlijk hebben organisaties gedacht op basis van dit systeem voor 1 februari 2020 een projectaanvraag te kunnen indienen. Dat zal dus niet gebeuren. Ze kunnen echter langs een andere weg gaan. We moeten er natuurlijk wel op toezien dat die organisaties worden ondersteund. Het is, met andere woorden, duidelijk dat de Vlaamse Regering blijft inzetten op participatie. Ik ben het niet eens met de stelling dat hier niet meer op wordt ingezet en dat de Vlaamse Regering participatie laat vallen.

Ik herhaal dat heel wat initiatieven die mensen in kansengroepen naar cultuur, sport of vrijetijdsbesteding leiden, dat doen met een lokale inslag. Dit wordt gedeeltelijk beter bovenlokaal georganiseerd. Ik zie op dat vlak een toekomst om dit te doen met middelen uit de subsidiepot voor het bovenlokaal cultuurbeleid.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister-president, ik wil u ook mijn beste wensen overmaken. Ik hoop dat we politiek en professioneel heel goed zullen kunnen samenwerken. Ik wens u en alle Vlaamse volksvertegenwoordigers ook op persoonlijk vlak het beste toe.

Ik was verbaasd toen ik tijdens de kerstvakantie deze berichten in de media zag verschijnen. De dagen nadien is in de pers een verantwoording van die beslissing verschenen. Er is te weinig budget en er zijn andere dringende noden in het participatiebeleid. U hebt toen verwezen naar een alternatieve subsidiëeringswijze, zoals de onlangs gestarte projectsubsidies voor bovenlokale culturele projecten. Vandaag hebt u verwezen naar de innovatieve partnerprojecten.

U hebt aangehaald wat ook in de beleidsnota staat, namelijk dat u een optimalisatie van het Participatiedecreet wilt. Dit omvat de participatieprojecten voor kansengroepen in cultuur, jeugd en sport.

Demos heeft als steunpunt onmiddellijk het initiatief genomen stappen te zetten naar het Departement Cultuur, Jeugd en Media en naar Sport Vlaanderen. Ik heb vernomen dat Demos contact met de kabinetten heeft opgenomen. Demos wil heel graag aan die optimalisatie meewerken, maar er is natuurlijk een verschil tussen een optimalisatie en een stopzetting van de subsidielijnen. Het is dan ook pijnlijk vast te stellen dat de optimalisatieoefening pas na de stopzetting van de subsidielijnen zal starten.

Ik moet eerlijkheidshalve zeggen dat CD&V die beslissing betreurt. We waren zeer benieuwd naar uw verantwoording, en na uw toelichting begrijp ik een aantal beweegredenen. Indien geen subsidies zullen worden toegekend, is het ook logisch iedereen de werklast van de indiening van plannen te besparen. Er moeten geen plannen worden ingediend, maar de timing is wel heel krap. Het is niet zo dat iedereen op het ogenblik van de communicatie nog moest starten met het opstellen van die plannen en aanvragen. Tussen die communicatie en de uiterste indieningsdatum lagen zes weken, waar ook nog eens het kerstreces in viel. We vinden dit een heel krappe timing en we betreuren dat de beslissing op die manier en zonder echt overleg is genomen.

Door de communicatie op kerstavond, bij de start van het kerstreces, komen heel wat lacunes bloot te liggen en er is tot nu toe nog niet echt zicht op alternatieven. U hebt gesproken over het decreet betreffende de bovenlokale cultuurwerking, maar daar ligt de drempel veel te hoog. Veel organisaties werken met vrijwilligers. Als ik kijk naar de subsidies die nu al worden toegekend, blijkt dat geen enkele op basis van vrijwilligers werkende organisatie al subsidies heeft gekregen. Het gaat enkel om professionele organisaties.

Op de middelen wil ik niet te diep ingaan. Ik heb nog een vraag om uitleg ingediend over het decreet betreffende de bovenlokale cultuurwerking. Er zijn echter voor 20

miljoen euro aanvragen ingediend, hoewel in een budget van 3,4 miljoen euro is voorzien. Het lijkt me moeilijk dit als een alternatief voor te stellen. Daar zijn de middelen volgens mij te beperkt voor.

Wat het belang van participatie betreft, betreur ik niet enkel de betrokkenheid bij deze beslissing. Het Participatiedecreet hecht ook veel belang aan organisaties en projecten die niet enkel mensen uit kansengroepen naar participatie leiden. Het gaat ook om initiatieven vanuit de kansengroepen zelf. We vinden dit een belangrijk aspect. Ik stel me opnieuw de vraag hoe deze vrijwilligers erin zullen slagen nog subsidies te krijgen op basis van het door u voorgesteld alternatief, namelijk het decreet betreffende de bovenlokale cultuurwerking. Ik heb net geschetst dat in het licht van dat decreet nog geen initiatieven met vrijwilligers zijn goedgekeurd.

Minister, waarom is de beslissing voor die stopzetting op amper zes weken voor de indiendatum genomen? Is de beslissing gebaseerd op een grondige evaluatie van dit subsidie-instrument, na overleg met de sector en met het Steunpunt Demos? Indien dat niet het geval is, zou ik daar graag meer uitleg over krijgen.

Het Participatiedecreet is flankerend voor Cultuur, Jeugd en Sport. Zijn bij de beslissing om de projectoproep stop te zetten ook de ministers van Sport en Jeugd gehoord? Werden zij daarbij betrokken?

Dan is er nogmaals de verwijzing naar de alternatieve subsidiemogelijkheden. Ik heb al geschetst dat de middelen daar beperkt zijn. Voor 3,4 miljoen euro budget zijn er al voor 20 miljoen euro aanvragen. Als u denkt dat het decreet op het bovenlokaal cultuurwerk echt een alternatief kan zijn, plant u dan ook om de subsidiepot voor de bovenlokale projecten te verhogen, nu er nog meer aanvragen zullen toestromen vanuit het Participatiedecreet? Zal er dan ook bij de beoordeling van de volgende ronde voor de bovenlokale projecten rekening worden gehouden met deze nieuwe beleidsvisie?

De laatste keer dat wij in deze commissie over innovatieve partnerprojecten hebben gediscussieerd, was naar aanleiding van een vraag om uitleg die ik ongeveer twee jaar geleden stelde aan toenmalig minister Gatz. Ook toen voorzag ik problemen. Op dat moment waren er negentien goedgekeurd bij de eerste subsidietoewijzing. Daarvan had er slechts één een sociaal-culturele insteek. Ook daar vrees ik dat er weinig ruimte gaat zijn voor nieuwe aanvragen vanuit het Participatiedecreet.

Ik geloof dat u echt wilt inzetten met die participatie door kansendoelgroepen, maar dan moet u ook met echte alternatieven komen en niet met theoretische alternatieven, zoals het decreet op de bovenlokale cultuurprojecten als innovatieve partnerprojecten. U moet met een waardig alternatief komen, opdat we verder oog kunnen hebben voor de participatie van die kansengroepen.

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Goede morgen, iedereen. Het zal u niet verwonderen, maar u krijgt ook van ons frisgroene wensen. Ook u, minister-president, en uw kabinet. Maar ik weet niet wat u deed op kerstdag zelf, het zijn misschien mijn zaken niet. Ik heb die dag mijn familiefeest verlaten. Niet uit boosheid, want dat is een slechte raadgever, maar wel uit ongelooflijke frustratie door wat de avond tevoren gezegd en geschreven werd en rondgedeeld aan de sector. Ik weet niet of u mij hoort.

Het is toch 'not done' voor een minister-president die vooraf werd geroemd als een uitstekend bestuurder, om een bestaand decreet, dat in uitvoering is en waarvoor projectsubsidierondes zijn aangekondigd, met de data en alles erop en eraan, een maand van tevoren stil te leggen en te zeggen: 'Dat gaan we nu toch efkens niet

doen want ik leg andere accenten.’ Natuurlijk kunt u andere accenten leggen, daar twijfel ik niet aan. Ik sluit me wat dat betreft bij een hele reeks opmerkingen aan. Ik zal straks een nieuw punt aansnijden.

Ik lees even een mail voor die ik heb gekregen. Ik zal hier en daar wat stoute woorden deleten, anders geraak ik niet door de censuur. “Echt, hier word ik pissig van. Hoe symbolisch, cynisch kan dit nu wel zijn? Men neemt zelfs nog niet de moeite om het decreet te wijzigen. En dan versturen ze op kerstdag die mail. Ze denken allemaal dat wij aan het feesten zijn. Maar sorry, wij waren dossiers aan het schrijven. Het departement stuurt een boodschap en is nog te mottig om te antwoorden. Dan sturen ze dat op kerstdag. Ja, die sukkelverenigingen zullen wel aan het feesten zijn. Ik ben dit al echt spuugzat aan het worden. Het cynisme kent geen grenzen meer.”

Ik citeer dit omdat het aangeeft dat na de hele heisa rond de etnisch-culturele organisaties, de hele heisa rond de 60 procent besparingen op de projectsubsidies, en nu dit weer... Als u het oprecht meent om met die sector in dialoog te gaan, dan is er toch wel een vertrouwensbreuk. Hoe dan ook, met dit incident er weer bovenop. Ik vraag me echt af hoe u als minister-president en als minister van Cultuur die vertrouwensbreuk zult herstellen.

Nu goed, ik heb beloofd om een nieuw element aan te brengen, want ik sluit mij volledig aan bij de collega’s. Als ik even mag, minister-president? Ik stel nu voor de tweede keer vast dat uw coalitiepartner CD&V, naast de sterke kritiek inzake de projectsubsidies voor de podiumkunsten, ook in dit dossier blijkbaar echt niet akkoord is. Ik vind dat ook zeer moedig. Ik vraag mij echt af of hier eigenlijk nog een meerderheid is om dit soort kwesties te behandelen.

Ik ga naar het punt dat ik wil toevoegen. We merken in alle projectpotten die er nu zijn dat de drempels hoog worden opgetrokken, dit door het feit dat je inderdaad middelen hebt weggenomen, door de besparingen van 6 procent. Ik ben ervan overtuigd dat je daardoor op den duur een dubbele klasse van projectaanvragen gaat krijgen. Je hebt de professionelen die nu overal gaan shoppen: als het in het Kunstendecreet niet lukt, dan gaan we wel naar het Bovenlokaal Cultuurdecreet. Je krijgt op den duur een enorme opeenstapeling van projecten die overal proberen binnen te geraken. Daardoor zullen het net de initiatieven zijn, die we hier proberen te helpen, die uiteindelijk uit de boot vallen. Want dat zijn meestal heel kleine, jonge initiatieven die niet de redactiekennis hebben om dit soort teksten op te stellen.

We gaan dus een soort van projectenklasse krijgen: de echte projectschrijvers die overal shoppen tot ze ergens binnenraken, en daarnaast een tweede klasse, waar dit decreet net voor bedoeld is. Die tweede categorie zal waarschijnlijk overal uit de boot vallen.

Ik wil daar een dubbele vraag aan koppelen. Ik denk dat u een hartig woordje zult moeten spreken met alle beoordelingscommissies die in uw departement of binnen uw bevoegdheid aanwezig zijn, over hoe ze daarmee moeten omgaan. Ik ben heel benieuwd hoe de verdeling van de projectsubsidies zal verlopen de komende weken, want de beoordelingscommissies zouden gezegd hebben dat ze zelf ook niet meer weten hoe ze het aan de top moeten doen. Er zal heel veel werk moeten worden gestoken in het begeleiden van die groepen.

Ten tweede, en dat is een cruciale vraag: hoe gaan we die zogenaamde B-projecten opvangen, van mensen die niet echt de kans hebben om grondige teksten te schrijven en de redactie daarvoor te doen?

Sta me toe om enigszins een hand te reiken, want zo zijn we bij Groen. Ik heb, zoals de collega’s, veel contact gehad met de mensen van Demos. Zij hebben daar

een heel goede visie op, een heel duidelijke visie. Zij wensen die optimalisatie ook te doen, maar doe dat alsjeblieft in overleg met hen. Zij hebben goede ideeën, die door sector worden gedragen. Ik vraag opnieuw om meer in overleg te gaan, en om die kennis en knowhow te delen.

Ik kan hier nog uren over uitweiden, maar ik ga dat niet doen. Ik heb mijn vragen gesteld, en ik neem aan dat de collega's daar ook nog andere kritische bemerkingen over hebben. Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. Ik dank ook mevrouw Segers om deze zaak vandaag te berde te brengen. Zoals al duidelijk was, waren wij hier ook niet van op de hoogte. Ik was toch ook wel geschrokken toen ik de krant las.

Ik wil het eerst even over de projecten hebben. Zoals ik het begrijp, worden de meerjarige projecten gecontinueerd. Dan blijft er eigenlijk nog ongeveer 380.000 euro over, waarvan het de bedoeling is om die te herlokalisieren naar ofwel innovatieve partnerprojecten of het Bovenlokaal Cultuurdecreet.

Ik kan er voor een stuk wel begrip voor opbrengen dat er een optimalisatie nodig was. Daar ben ik het dus wel mee eens. Maar of de toeleiding naar het bovenlokale niveau dan wel de juiste keuze is, daar stel ik toch vragen bij.

Want ik had ten eerste een schriftelijke vraag gesteld over het aantal aanvragen binnen het Bovenlokaal Cultuurdecreet, en het aantal positief gehonoreerde dossiers. We zitten met 153 dossiers die werden aangevraagd, en slechts 34 daarvan waren positief. Daar komt nog bij dat alle aangevraagde dossiers niet het gevraagde budget hebben gekregen. Ook binnen het Bovenlokaal Cultuurdecreet stelt zich dus dezelfde problematiek als bij de kunstprojecten: er zijn te weinig middelen, met alle gevolgen van dien.

Tweede probleem bij het decreet Bovenlokaal Cultuurbeleid lijkt mij dat je daar natuurlijk ook niet die focus hebt op die kansengroepen, en dat was net ook altijd het precaire bij dit decreet. Dit brengt mij naar het bredere verhaal van het decreet. De projecten heb ik net gehad. Begrotingstechnisch wordt dit decreet geboekt bij Cultuur, maar dat is natuurlijk wel een samenwerking met uw collega's van Jeugd en Sport. Net dat maakt dit decreet zeer goed. Het is een flankerend decreet met een samenwerking met de sectoren Jeugd en Sport.

We waren er vorige legislatuur al van overtuigd dat het decreet een aantal aanpassingen nodig heeft. Het is een decreet dat nog in de tijd van toenmalig minister Anciaux werd ingevoerd, de tand des tijds doorstond het niet meer. Vorige legislatuur werden er een aantal kleine aanpassingen gedaan. U zult zich nog de besparingen 'op den boek' herinneren. De dubbele subsidiëring werd aangepakt en ook de gewijzigde regelgeving inzake de subsidiëring van de gemeenschapscentra. Los daarvan moeten we ook zien dat participatie als criterium nu in heel veel decreten ondertussen al is ingeschreven. Vandaar de idee: is het dan nog wel nodig om daarvoor een apart decreet te hebben?

Daarenboven stegen de projecten die werden ingediend die een samenwerking hebben met Onderwijs en Welzijn enorm, terwijl er daar geen cofinanciering is vanuit die sectoren. Dat bleek na een tijdje problematisch, waardoor de grotere spelers – er is al naar verwezen – dreigden het beperkte budget op te souperen en de kleintjes uit de boot vielen.

Het heeft mij ook een tijdje gekost om het systeem van het Fonds voor Vrijetijdsparticipatie onder de knie te krijgen. Dat is ongelooflijk complex, dat moet

verder worden afgestemd met het Steunpunt Vakantieparticipatie met de poot Toerisme en de UiTPAS, de grote organisaties zoals Publiek en Demos. Het is alleszins al zeer goed dat u de lokale netwerken vrijetijdsparticipatie wat versterkt, want daar was er ook absoluut budget nodig want die zijn dan weer verbonden met de uitrol van de UiTPAS. Ik heb al gezegd dat het ingewikkeld is.

Conclusie, een toeleiding naar projecten bovenlokaal: ja, maar toch met twijfels erbij. Het decreet moet absoluut bij u op de plank liggen om dat grondig te hervormen. We moeten blijven een flankerend decreet hebben en dat moet worden uitgebreid naar andere domeinen zoals Onderwijs en Welzijn en daar zijn middelen voor nodig. Het is een beetje een frustratie van de vorige legislatuur. Minister-president, u zult het nog wel merken, soms wordt heel vaak de pot van Cultuur opgesoupeerd door andere domeinen, omdat de cofinanciering niet altijd volgt. Het is een moment om daar eens met uw collega's over te spreken.

Er is nog een tweede optie. Ofwel verbreden naar Onderwijs, Welzijn en Toerisme, ofwel gaat u het decreet verscherpen naar de zwakste en meest kwetsbare groepen en organisaties die gaan kijken naar de toeleiding naar vrije tijd en een versterking van de lokale besturen. Ten eerste, ik betreur het, maar ten tweede, ik wil absoluut al met u, de administratie en het kabinet meedenken over hoe we dat decreet toch nog scherper krijgen zodat het kan gaan naar degenen voor wie het altijd al is opgesteld: de kansengroepen.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Voorzitter, minister-president, collega's, we moeten wat redelijkheid brengen in dit debat. Aan de ene kant kunnen we niet spreken van een grote besparing die zou raken aan de werking van organisaties waarover het gaat zoals sommige collega's beweren. Als het echt zo is dat die organisaties moeilijkheden ondervinden in hun werking, door het wegvallen van deze kleine pot aan projectsubsidies, dan zijn ze er eigenlijk altijd van uitgegaan dat het ging om structurele subsidies, en dat is nu net wat een projectsubsidie niet moet zijn.

Om te stellen zoals u doet, minister-president, dat het hier helemaal niet om een besparing gaat, dat is natuurlijk ook niet waar. Als een organisatie minder projectaanvragen kan indienen, minder projecten kan organiseren, gaat dat wel degelijk om een besparing op het welzijn van de kansen- en doelgroepen die ze daarmee voor ogen heeft.

Als we kijken naar de goedgekeurde subsidies voor kansengroepen van de voorbije jaren, dan zie je dat die gegaan zijn naar organisaties die zeer mooi werk hebben verricht en nobele doelen vooropstellen. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de G-sport of aan armoede. Het is dus belangrijk dat we ervoor zorgen dat die organisaties via andere kanalen zeker hun weg blijven vinden naar projectsubsidies, om zo toch voldoende projecten op poten te kunnen zetten. Dan moet ik mij aansluiten bij collega's Van de Wauwer en D'Hose, als ze stellen dat enkel verwijzen naar bovenlokaal beleid nooit voldoende kan zijn. Ik hoop dan ook dat u erop kunt toezien dat er voldoende projecten en kansen zullen zijn voor kansarme mensen of mensen binnen G-sport en dat u dat zult opvolgen in samenwerking met Demos, zodat u achteraf niet aan G-sport moet gaan uitleggen dat het veel minder zal kunnen doen, omdat u het geld liever aan gevangenisbibliotheken spendeert.

Tot slot ondersteun ik de bezorgdheid over de timing die hier in de commissie breed gedragen wordt, denk ik. Het is niet de eerste keer dat u een maatregel snel-snel wilt invoeren of net wilt afschaffen. U hanteert de afgelopen maanden telkens een slechte timing en voor mij is dat eigenlijk een toonbeeld van een gebrek aan langetermijnvisie.

Ik wil afsluiten met een vraag. Is er binnen de regering eigenlijk nog een coherente visie? Is er nog een consensus over het cultuurbeleid dat u voert? Als ik u hier immers hoor ingaan tegen leden van uw coalitiepartners, dan denk ik dat die ver te zoeken is.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister-president en voorzitter, ook van mijn kant de beste wensen voor het nieuwe jaar.

Eigenlijk ben ik een beetje verbouwereerd door de beraadslaging hier. Ik neem toch nog even het woord, enerzijds omdat ik me volledig wil aansluiten bij de woorden van mijn collega en anderzijds omdat ik een aantal zaken extra wil belichten, specifiek vanuit een bezorgdheid over het thema dat ik hier binnen de commissie opvolg, Jeugd.

Eerst wil ik het echter over de inhoud hebben. Ik heb het bevreemdende gevoel, minister-president, dat u op dit moment niet lijkt te beseffen wat de impact van deze beslissing is voor de sector en de getroffen organisaties. Ik stel me echt vragen bij uw voeling met die projecten en ik vraag me af of u een goed zicht hebt op welke concrete projecten nu gaan verdwijnen of welk type projecten nu niet meer zal ontstaan in de toekomst door het wegvallen van de subsidie. Wat is de rijkdom van die projecten? Wat verliezen we? Ik heb het gevoel dat u die affiniteit nu niet uit. Ik wil nog geloven dat u die wel heeft, maar ik voel ze toch niet in deze commissie en dat is toch wel heel zorgwekkend, omdat we hier wel met iets heel unieks bezig zijn, enerzijds door de kleinschaligheid, nabijheid en laagdrempeligheid van die projecten en anderzijds door het 'out of the box'-karakter ervan. Het specifieke aan deze lijn is dat ze niet enkel gaat over projecten in de cultuursector, maar ook over gebiedsoverschrijdende projecten die de domeinen Jeugd, Sport en Cultuur met elkaar verbinden, met een focus op specifieke doelgroepen. Ik hoor in uw antwoord nergens op welke manier, financieel of methodisch, u dat type projecten, die themaoverschrijdende projecten die de kruispunten gaan opzoeken, gaat versterken. Dat zijn inderdaad geen projecten die miljoenen euro's kosten en het gaat evenmin over structurele steun. De organisaties zien de subsidies ook niet als structurele steun. Het gaat hier over heel innovatief aan de slag gaan met specifieke uitdagingen en kansen binnen de samenleving.

Ik heb zowel op kerstavond als op kerstdag de eettafel verlaten tijdens familiefeesten om telefoons te beantwoorden van mensen uit het jeugdwerk die me zeiden dat ze met een aantal zaken waar ze toen op aan het werken waren, die klaarlag en waar ze ideeën rond hadden, niet meer aan de slag zouden kunnen, omdat de Vlaamse Regering beslist had dat het niet belangrijk was. Ik zeg daarbij duidelijk 'de Vlaamse Regering'. In uw antwoord is mij heel duidelijk dat die participatieprojecten in het gedrang komen. U geeft geen antwoord op de vraag of er al dan niet extra middelen voorzien zullen worden, maar zegt gewoon dat u bij de begrotingsherziening zult kijken wat de mogelijkheden zijn. Op dit moment is er geen enkel engagement, geen enkele aanzet om een antwoord te bieden op het verdwijnen van de projectsubsidies, wat contrasteert met alle mooie woorden die in het regeerakkoord staan.

De innovatie wordt stopgezet en nog meer dan ooit gaan we de onderlinge concurrentie in de hele vrijetijdsector organiseren. We laten ze allemaal op de steeds kleiner wordende subsidiemogelijkheden inschrijven. We hopen dat ze er samen wel uit geraken. Helaas zullen de zwakste mensen wel het slachtoffer zijn, maar vaak zijn de zwakste organisaties wel degene met de meest innovatieve projecten en vormen zij eigenlijk de zuurstof en de kiemen voor het sociaal-cultureel maar ook het sport- en jeugdwerk van de toekomst. Dat wordt stilgelegd. Dit wat betreft het inhoudelijke aspect.

Dan is er de methode. Ik zit hier nog niet lang, nog maar zes maanden, maar ik vind dit ongezien. Ik zou het zelf als schepen van Vrije tijd en van Jeugd, Sport en Cultuur niet op die manier gedurfd hebben in een kleine gemeente, om zes weken voor de deadline tegen mijn jeugdwerkorganisaties te zeggen: 'Sorry jongens, het zal iets minder zijn. Ik weet dat we nog een ronde subsidies gingen doen. Jullie zijn dat nu allemaal aan het voorbereiden, maar we gaan dat toch niet meer doen, hoor. We hebben een efficiëntieoefening gedaan. We hebben ze eigenlijk niet gedaan, we hebben niet eens met jullie gepraat, maar het is wat het is. De middelen zijn weg.' Ik vind die methode echt ongehoord.

De schellen vallen van mijn ogen als ik zie dat er voorafgaand geen overleg met de sector is geweest om wat zicht te krijgen op de impact als de minister dat zou willen beslissen. Ik had al een beetje het vermoeden voor ik naar de commissie kwam dat er vooraf geen overleg met de coalitiepartners is geweest. Dat is helemaal wraakroepend, dat zou ik in hun plaats toch denken. Zelfs tussen 24 december, de dag van de mail, en nu is er blijkbaar nog altijd geen briefing geweest binnen de meerderheid over wat eigenlijk de bedoeling is en hoe we daarmee omgaan. Want hier in de commissie blijven de collega's met dezelfde verzuchting en dezelfde onduidelijkheid zitten over de genomen beslissing en over wat de plannen zijn voor de toekomst. Ik ben blij dat ze de moed hebben om dat hier zo duidelijk te uiten en wil daar ook hulde voor betuigen. Ik vind die methode echt onder de maat, niet van het niveau dat mensen moet doen geloven dat Vlaanderen een krachtige regio is die krachtig kan besturen en die zijn verantwoordelijkheid zal nemen. Ze staat vooral in schrill contrast met het waardevolle dat al die projecten iedere dag opnieuw doen.

Daarom wil ik eindigen met een oproep aan de collega's om die show stop te zetten. We hebben een begrotingsbespreking gehad in de plenaire vergadering, waarbij we zagen dat een aantal partijen inhoudelijk deels afstand namen van de voorliggende begroting, maar ze finaal wel goedkeurden. Hier is opnieuw dezelfde dynamiek aan het ontstaan. We moeten wel eens duidelijkheid hebben: is er een cultuurbeleid, is er een vrijetijdsbeleid in deze regering of niet? Is dat gedragen door de coalitiepartners of niet? Hoe kijken jullie naar de jeugdwerksector? Hoe willen jullie daarmee omgaan? Is er over deze beslissing overleg geweest tussen de verschillende ministers van Cultuur, Jeugd en Sport? Wanneer heeft dat overleg plaatsgevonden, voor of na de beslissing? Op welke manier willen jullie specifiek voor de jeugd- en sportprojecten, zorgen dat de kansen die er lagen in die subsidierondes, behouden blijven en dat innovatieve participatieprojecten voor doelgroepen hun kansen blijven hebben?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister-president, in 2020 lijken de grenzen tussen sommige meerderheidspartijen en de oppositie te vervagen. Dat lijkt me niet altijd een slechte zaak. Ik kan me vreemd genoeg aansluiten bij heel wat opmerkingen die vanuit de meerderheidspartijen worden gemaakt. Het zou u als bevoegd minister toch aan het denken moeten zetten dat u zoveel tegenwind krijgt van de partijen waarmee u een regeerakkoord hebt gesloten. Als het allemaal zo duidelijk in uw beleidsnota stond zoals u het zei, hoe komt het dan dat uw coalitiepartners hier allemaal uit de lucht vallen? Als het zo duidelijk was, hoe komt het dan dat zij dat blijkbaar ook in de krant hebben moeten lezen?

Er zijn veel nieuwjaarswensen over en weer gegaan, maar uw kerstwensen zijn toch heel verkeerd uitgevallen. Dat de betrokken organisaties op kerstavond een droge mail krijgen toegestuurd van de Vlaamse cultuuradministratie waarin er gewoon wordt gezegd 'het is gedaan, het stopt', vind ik onwaarschijnlijk cynisch. Ik vind dat je op die manier niet met mensen omgaat. Het is de verantwoordelijkheid van u als minister-president en minister van Cultuur om op een menselijke manier met mensen om te gaan, zeker die mensen die met kansengroepen in

moeilijke omstandigheden werken. U hebt eergisteren gezegd dat u veel hebt geleerd uit het debacle rond een uitspraak van u. Ik hoop dat u hier ook echt uit geleerd hebt en dat u op een andere manier zult omgaan met de mensen die op het terrein fantastisch werk doen. Het is de zoveelste keer dat u dat doet. Ik vind dat een minister-president onwaardig.

Dan kom ik tot de kern van de zaak. U zegt dat niemand geld verliest en dat dit geen besparing is. Ik word die semantische discussies stilaan beu. Als je ergens centen weghaalt, dan heet dat een besparing. Als je dat geld ergens anders weer insteekt, dan heet dat een investering. Kom daar gewoon voor uit en zeg dat u bespaart op de participatieprojecten kansengroepen en dat u dat geld gebruikt om te kunnen investeren in andere posten, maar dat is een besparing voor al die mensen op het terrein die hard werken. Alle organisaties hadden dossiers klaarliggen en hadden daar hard aan gewerkt. Een maand voor de indiendatum krijgen ze te horen dat er geen geld is en dat alles geannuleerd wordt. Zo gaat men toch niet met mensen om!

Ik vraag me, net zoals mevrouw Segers en andere collega's, af of u wel doorhebt waarover het gaat. Er zijn al een aantal voorbeelden gegeven. Een meisjesvoetbalproject voor kansarme meisjes uit Molenbeek: moeten we dat project beter stopzetten? Sportactiviteiten voor eenzame senioren in Gent: moeten we daarmee stoppen? Circustechnieken, boksateliers voor jongeren met een beperking: moeten we daar beter mee stoppen? Het project Theater Aan Zee is al aangehaald: moet dat op de schop? Is dat het warme Vlaanderen waar u voor staat? Dat gaat over een half miljoen, nog geen 500.000 euro op jaarbasis. Dat is effectief miniem op de Vlaamse begroting, maar het is een enorme steun voor de mensen die op het terrein bezig zijn. Dat waren kruimels, en die neemt u nu af.

De grote vraag waar ook ik geen antwoord op heb gekregen, is op welke basis u beslist om de participatieprojecten kansengroepen af te schaffen. U zegt dat alles afgestemd moet worden op de huidige evoluties. Welke evoluties zijn dat in godsnaam? Is er geen kansarmoede meer? Zijn er geen jongeren met een beperking meer die ondersteund moeten worden? Welke andere evoluties ziet u waardoor dit niet meer nodig is? In uw beleidsnota staat daar alleszins niets over. Ik vraag mij heel erg af op basis van welke gegevens en op basis van welke evaluatie u die beslissing hebt genomen. Als u hier lippendienst bewijst aan participatie, dan is de vraag op welke manier die participatieprojecten in de toekomst zullen worden ondersteund. Wat komt er in de plaats?

U verwijst naar bovenlokale culturele projecten. Mijnheer Meremans, het maakt eigenlijk niet uit via welk systeem, want organisaties kunnen ook via een andere weg aanvragen indienen. Maar die bovenlokale culturele projecten hebben hier heel weinig mee te maken. Ten eerste zijn die bovenlokaal, terwijl we het hier hebben over vaak zeer lokale projecten. De heer Meremans heeft terecht aangehaald dat het lokale aspect zeer belangrijk is. In de toelichting daarover staat: "het project moet een bovenlokale schaalgrootte, reikwijdte en relevantie hebben". Dat is niet altijd zo in de projecten die hier vandaag voorliggen. Die komen daar dus niet voor in aanmerking.

Ik wil ook nog eens herhalen dat het in heel veel gevallen niet gaat over cultuur. In de meerderheid van de gevallen van de voorbeelden die ik heb aangehaald, gaat het niet over cultuur. Het gaat zeer vaak over sport. Er is geen enkele uitwijkmogelijkheid voor die organisaties die werken rond participatie van kansengroepen in sport. Ik denk aan die projecten voor senioren en voor personen met een handicap, jongerenvoetbal en zo verder. Er is geen enkele uitwijkmogelijkheid waarmee ze hun werk zouden kunnen verderzetten. U moet stoppen met te zeggen dat ze maar ergens anders hun weg moeten zoeken, want die andere weg is er niet. Minister-president, hoe gaat u garanderen dat die mensen hun werk kunnen verderzetten en dat die kansengroepen kunnen blijven participeren?

Met betrekking tot de bovenlokale culturele projecten wil ik mij absoluut aansluiten bij de heer Van de Wauwer en mevrouw D'Hose. U zit al met een enorm probleem om de bestaande aanvragen te honoreren. De cijfers zijn hier genoemd. U hebt er ook nog eens 6 procent besparing op georganiseerd. U zit dus al met een veel te klein budget voor de huidige aanvragen. Het heeft dus geen enkele zin om te zeggen dat die participatieprojecten kansengroepen dan maar naar bovenlokale cultuurprojecten verschoven moeten worden.

Op basis van welke evaluatie is er beslist om hierop te besparen? Hoe zult er voor zorgen dat die organisaties hun werk kunnen voortzetten?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Het bedrag waarover we hier spreken, is 383.000 euro. Om aan te tonen dat het geen besparing is, geef ik aan hoe er wordt geheralloceerd. De huursom voor de Luisterpuntbibliotheek is 70.000 euro halfjaarlijks. In 2020-2021 is dat 140.000 euro. Dan zijn er twee nieuwe convenanten wat betreft de gevangenisbibliotheek voor een bedrag van 15.000 euro. De informatica-investering om de gevangenisbibliotheeken toegankelijker te maken bedraagt 100.000 euro. Nieuwe lokale netwerken voor een bedrag van 67.000 euro. Dan blijft er 131.000 euro over die naar het Bovenlokaal Cultuurdecreet kan gaan.

Ik heb daarstraks ook in mijn uitleg gezegd dat ik er in de beleidsbrieven een doelstelling van zal maken om in de andere decreten kansengroepen een plaats te geven. Hier zijn dus geen budgetten geschrapt. Ze gaan wel op een andere manier naar kansengroepen, in de gevangeningen, met het Netwerk tegen Armoede, met meer gemeenten die daarmee bezig zijn, en in het Bovenlokaal Cultuurdecreet zijn die middelen geheralloceerd.

Mijnheer Van de Wauwer, u had gevraagd of er overleg is gepleegd. Het is zo dat de administratie eigenlijk dit voorstel heeft gedaan en in de voorbereiding van dit voorstel overleg heeft gepleegd met de betrokkenen. U had het dan over dat budget van 3,4 miljoen euro. Er zijn voor 20 miljoen euro aanvragen. We gaan het restant overdragen naar het budget van het Bovenlokaal Cultuurdecreet. Mijnheer Pelckmans, het is inderdaad de bedoeling dat we bijkomend helpen om de dossiers op tijd in te dienen, zeker wat die groepen betreft, dat we dus Demos bij deze dingen betrekken. Mevrouw D'Hose, ik denk dat een uitbreiding naar andere decreten inderdaad aan de orde is. Ik weet niet wie het heeft gevraagd, maar er is inderdaad overleg geweest, om heel eerlijk te zijn, tussen mijn kabinetschef en de kabinetschef van Sport. Er is een poging gedaan tot overleg met de kabinetschef van Jeugd. Er is gebeld. Wat zegt u? (*Opmerkingen van Jeremie Vaneekhout*)

Neen, Onnozele-Kinderen komt daarna. (*Gelach*)

Neen, dat overleg is fout gelopen, maar het is zeker de bedoeling om dat nog recht te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Minister-president, hoe kunt u nu zeggen en blijven herhalen dat de budgetten niet zijn geschrapt? In de voorbije ronde van augustus ging het over 520.000 euro. Nu gaat het nog over 380.000 euro. Goed, fantastisch voor Luisterpunt, de gevangenisbibliotheeken enzovoort, maar u geeft nu net aan dat er dan nog, als ik het goed heb gehoord, 131.000 euro overblijft, dat u verschuift naar het Bovenlokaal Cultuurdecreet. Dan zijn we ver van die 520.000 euro die in augustus nog ter beschikking was. Hoe kunt u dus blijven zeggen dat er geen budgetten zijn geschrapt? Echt waar, ik begrijp echt de systematiek in de manier waarop u vorm geeft aan uw beleid niet meer. Ik sta daar elke keer met open mond naar te kijken. U schrapt zonder uw collega's te horen. U schrapt zonder

kennis van het veld. Diverse collega's hadden het daar ook over. U weet niet waarover het gaat. U weet echt niet waarover het gaat, denk ik. U schrapt zonder overleg met de sector. U schrapt zonder overleg met uw coalitiepartners, en die moeten hier in de commissie dan elke keer uit de lucht vallen. Ik vind dat onbegrijpelijk, ook van de collega's. Zij kunnen toch niet blijven zeggen dat ze dat niet wisten. Er moet overleg zijn tussen jullie. Er moet overleg zijn. In een normale regering hoort dat, dat partners met elkaar praten, vooraf, en niet achteraf een telefoontje doen. Ik sta daar dus echt naar te kijken.

Collega's, dank voor alle verdere argumenten die jullie hebben aangedragen. Die hebben, denk ik, aangetoond dat mijn interpellatie heel terecht was. Deze beslissing is immers ook totaal onbegrijpelijk. Het Participatiedecreet is indertijd gemaakt door minister Anciaux. Dat gaat niet over heel veel middelen, maar dat is een heel belangrijk decreet, omdat het een kader biedt om precies werk te kunnen maken van werken met moeilijke doelgroepen, om moeilijke doelgroepen te laten bereiken, te laten participeren aan sport, aan jeugd, aan cultuur, om mensen te bereiken die anders de kansen niet zouden krijgen en grijpen om te participeren. We weten immers dat participatie aan kunst en cultuur de beste opstap is naar participatie in het leven tout court. Aan mensen in armoede worden kansen gegeven om naar buiten te komen, om andere mensen te ontmoeten. Het Participatiedecreet is inderdaad misschien aan herziening toe, vooral op het vlak van een aantal techniciteiten. Laat ons die dan ook herzien. Maar wat ú hebt gedaan, is het eigenlijk op de schop gooien. En dat zullen wij niet laten gebeuren.

De collega's gaven het al aan: het heralloceren van 131.000 euro naar het bovenlokale niveau, is, één, veel te weinig. Twee, er is een veel te hoge drempel. Alleen de professionele dossierschrijvers dreigen nog succes te kunnen hebben. En drie, de slaagkans zal gewoon veel te klein zijn. Er is nu al 20 miljoen euro voor aangevraagd en slechts 3,4 miljoen euro beslist.

De voorzitter: Mevrouw Segers, het is een slotwoord.

Katia Segers (sp-a): Nogmaals, ik wil u ertoe oproepen om dat te herbekijken en na te gaan of u toch geen middelen kunt vinden om dit soort projecten van laagdrempelige toegang en deze organisaties gegarandeerd steun te blijven geven. Het is goed dat u aangeeft te willen luisteren naar Demos. Doe dat zeker.

Collega's, ik wil een oproep tot jullie richten. Ik vind dit zwaarwichtig genoeg, wegens de systematiek, maar ook wegens het feit zelf, de beslissing van de minister, en zal daarom zelf een motie indienen om zo te garanderen dat dit soort innovatieve participatieve projecten kan blijven bestaan. Ik wil u allen er zeer graag toe oproepen die mee te tekenen - wie dat wil.

De voorzitter: Op een interpellatie kan inderdaad een motie volgen van meerdere leden, van iedereen in deze commissie. Die motie moet dan maandag om 17 uur zijn ingediend.

De interpellatie is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Manuela Van Werde aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over genderongelijkheid in de Vlaamse filmindustrie – 645 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Minister-president, aan de VUB namen de vakgroep communicatiewetenschappen en het onderzoekcentrum imec-SMIT (Interuniversitair Micro-elektronicacentrum - Studies in Media, Innovation and Technology) de genderongelijkheid binnen de Vlaamse filmindustrie onder de loep. Daarvoor gebruikte men cijfers van Vlaamse films met een bioscooprelease in de periode 2006-2018. De resultaten van het onderzoek werden begin december van het voorbije jaar, 2019, gepubliceerd in een policy brief.

Er werd gefocust op de kernberoepen van de filmsector, onder andere regisseur, scenarist en producent. Vlaanderen komt niet zo goed uit dat onderzoek: met slechts 16 procent vrouwelijke regisseurs scoort de Vlaamse film onder het Europese gemiddelde van 21 procent. Dat geldt voor de verschillende filmgenres, alleen documentaire doet het beter. Bij films ondersteund door het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) vinden we een iets grotere vrouwelijke bezetting terug.

Opvallend is dat het aantal vrouwelijke masterstudenten aan de filmscholen jaar na jaar toeneemt terwijl het aandeel vrouwelijke regisseurs fluctueert en de laatste vier jaar zelfs afneemt. De studie vermeldt nog dat deze resultaten niet noodzakelijk betekenen dat genderongelijkheid een intentioneel proces is. De kwaliteit van onze films moet op de eerste plaats komen, maar gendergelijkheid en diversiteit moeten een aandachtspunt zijn.

In de studie stond ook iets dat mij een beetje verontrustte, namelijk dat buitenlandse onderzoeken aantonen dat vrouwelijke regisseurs moeilijkheden ondervinden bij het financieren van hun project.

Minister-president, bent u van plan om de gendersituatie binnen de filmsector op te volgen. Indien ja, hoe ?

Zult u verder onderzoeken waarom vrouwelijke filmstudentes na het afstuderen minder aan bod komen in de filmsector ?

Welke acties kunt en wilt u ondernemen om het Vlaams gemiddelde van vrouwelijke regisseurs op te krikken tot het Europese gemiddelde?

Bent u van plan om specifieke sensibiliseringsinitiatieven op te starten en indien ja, hoe wilt u dan sensibiliseren?

Welke acties moet en kan het VAF opzetten om kernberoepen in de filmsector diverser te maken?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: De gendersituatie in de audiovisuele sector wordt opgevolgd door het Vlaams Audiovisueel Fonds. Het VAF beschikt over de nodige informatie voor alle VAF-gesteunde films om de situatie nauwgezet op te volgen.

Gezien de toename van vrouwelijke studenten aan filmopleidingen, wordt verwacht dat dit zich in de toekomst ook zal vertalen in meer vrouwelijke personen op de sleutelfuncties productie, scenario en regie. Alleen is het eerder zo dat pas afgestudeerden – mannen én vrouwen – vaak eerst een aantal jaren meedraaien in andere functies of in andere niet-gesubsidieerde types producties om hun stiel helemaal onder de knie te krijgen, vooraleer ze zelf de grote stap zetten naar een sleutelfunctie in een film of een dergelijke verantwoordelijkheid krijgen. De stijging van het aantal afgestudeerden vertaalt zich dus niet onmiddellijk in die functies, maar wel later.

De studie van de vakgroep communicatiewetenschappen biedt een inzicht in de huidige stand van zaken. Het is interessant om verder te onderzoeken of gezinsgerelateerde factoren meespelen in de beroepskeuze van vrouwelijke afgestudeerden.

Dan de acties. Ik zal dit thema meenemen als aandachtspunt in de gesprekken met het Departement Cultuur, Jeugd en Media en het VAF over de nieuwe beheersovereenkomst.

We moeten er echter ook rekening mee houden dat er minder producties gemaakt worden in Vlaanderen dan in sommige andere Europese landen of regio's. Dat maakt dat de invoering van harde quota, zoals in Zweden is gebeurd, geen goede oplossing is voor de Vlaamse audiovisuele sector. Als het VAF bijvoorbeeld jaarlijks tussen de zes en de acht Vlaamse speelfilms kan cofinancieren, is het een stuk moeilijker om – los van wat er reëel aan aanvragen binnenkomt – te beslissen dat de helft hiervan van vrouwelijke en de helft van mannelijke regisseurs afkomstig moet zijn, dan in landen waar men een hogere output kan genereren en zo meer professionals kan bedienen.

Inmiddels zijn er bij het VAF wel een aantal andere maatregelen van kracht. Zo zorgt het VAF ervoor dat al zijn beoordelingscommissies gelijkwaardig zijn bevolkt door mannen en vrouwen. Dat is alvast een goed uitgangspunt om de te beoordelen projecten vanuit diverse ervaringen en gevoeligheden te benaderen. Uit het onderzoek van de VUB bleek dat er geen discrepantie is tussen de man-vrouwverhouding op het niveau van de instroom aan aanvragen en de man-vrouwverhouding op het vlak van de goedkeuring van aanvragen. Dat is volgens mij geruststellend. Het gaat er dus vooral om om de instroom van projecten waar vrouwelijke makers en producenten aan verbonden zijn, te stimuleren en de selectie van projecten in eerste instantie op kwalitatieve gronden te blijven voeren.

Verder zet het VAF, met het oog op een hogere instroom van projecten waar vrouwen aan verbonden zijn, in op sensibilisering van de sector. Het VAF moedigt vrouwen actief aan om in het vak te stappen en om projecten in te dienen. Daarnaast neemt het ook initiatieven om heel de sector op het belang hiervan te wijzen. Wat dit betreft, tekent zich ook internationaal in het filmmilieus een positieve tendens af.

Dan de sensibiliseringsinitiatieven. Zoals ik zonet zei, neemt het VAF al verschillende initiatieven om de sector te sensibiliseren. Zo wordt bij fictiereeksen bij het aanstellen van schrijversteams gewezen op het belang van ook ondervertegenwoordigde categorieën in het team op te nemen: vrouwelijke scenaristen, junior scenaristen, scenaristen met een andere culturele of etnische achtergrond.

Dan nog wat over de acties die het VAF kan opzetten. Het VAF heeft de laatste jaren sterk gewerkt aan zijn diversiteitsbeleid. Zo wordt bij iedere steunaanvraag naar een diversiteitsaanpak gepolst, die door de commissieleden wordt meegenomen in de bespreking van het project. In deze nota geeft de aanvrager binnen de context van zijn of haar specifiek project aan op welke manier concreet op diversiteit wordt ingezet. Gender is hierbij een belangrijk onderdeel. De concrete vraagstelling van het VAF ten aanzien van de aanvragers kan men vinden op de website van het VAF: vaf.be/diversiteitsaanpak-filmfonds-mediafonds.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Dank u wel voor uw antwoorden, minister-president. We hebben een uitstekend filmfonds met een heel gedreven directeur. Daar wordt de problematiek van gendergelijkheid en diversiteit inderdaad heel ernstig genomen. De rol van het filmfonds is belangrijk, maar het VAF draagt die verantwoordelijkheid niet alleen. De helft van de langspeelfilms wordt gesteund door het VAF, de andere helft niet. Het is cruciaal dat er ook bij die andere helft meer vrouwen op sleutelposities kunnen geraken. Ik denk dat er daarvoor ook een andere mindset moet komen. En ik denk dat de minister van Cultuur daarvoor bijkomende initiatieven kan nemen, om te sensibiliseren.

Ik haal de mosterd voor die vraag of die opmerking bij de Scandinavische landen, bij hun aanpak van de problematiek. Ik ben absoluut geen voorstander van quota, maar hun aanpak heeft, ondanks of dankzij die quota, goed gewerkt, want 60 procent van de filmprijzen gaan daar nu naar vrouwelijke regisseurs. Dat zijn rolmodellen geworden, en rolmodellen zijn heel belangrijk. Ik citeer Anna Serner, sinds 2011 directeur van het Zweedse filmfonds: "If you can see it, you can be it." Een rolmodel kan dus een aanmoediging zijn om door te zetten. Dat zegt ook filmmaakster Eva Cools in een interview van begin december in De Standaard: "Ik heb mij kunnen spiegelen aan vrouwelijke filmmakers zoals Fien Troch." In Zweden zijn er trouwens niet alleen quota maar ook ontwikkelingsfondsen ingevoerd voor jong vrouwelijk filmtalent en dat heeft ook succes gehad. Scenarioschrijven, regisseren en produceren zijn namelijk vaardigheden die je echt onder de knie moet krijgen en dat vergt tijd. Een goed scenario – toch de basis voor een goede film – komt niet uit de lucht vallen. Daar wordt jarenlang aan gewerkt. De mensen moeten die ruimte krijgen en moeten daar ook in begeleid worden.

Ik mag hopen, zoals Erwin Provoost zegt, dat het een kwestie van tijd is vooraleer de vrouwelijke filmstudenten sleutelposities gaan innemen in de filmbusiness. Maar ik denk dat we het wel moeten blijven opvolgen.

Nog een citaat uit het interview met Anna Serner: "Als er alleen geld in het spel is, dan gaat het aantal vrouwen drastisch omlaag." Dat is overal zo, dus ook in Zweden. Daarom is de rol van een filmfonds dus heel belangrijk.

Dank u voor uw antwoorden. Ik blijf het opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Bedankt, mevrouw Van Werde. Ik was met dezelfde vraag bezig, maar het is niet meer gelukt voor de kerstvakantie. Heel fijn dat we het hier toch even op de agenda kunnen plaatsen en het erover hebben. Ik wil precies hetzelfde punt maken als u.

Minister, u gaf terecht aan dat in het onderwijs de 'gender gap' zich aan het dichten is. In tien jaar tijd is het aantal vrouwelijke studenten in de masteropleidingen film gestegen van 24 naar 48 procent. Te verwachten valt dus dat de gap min of meer gedicht zal raken, maar dat zal niet zonder slag of stoot gebeuren. Dat gaat traag, en we zullen ook nog meer incentives nodig hebben. Dat is waar ik u toe wil oproepen. Ik kijk daarbij ook naar de Scandinavische landen. Het Zweeds Filminstituut is er echt in geslaagd om die gendergelijkheid te krijgen, en aanvankelijk zelfs zonder quota, dacht ik. Ik ben het ermee eens dat quota invoeren op dit moment niet de te volgen weg is, maar we moeten zeker onderzoeken op welke manieren we kunnen leren uit het Scandinavische filmbeleid. Rolmodellen spelen daar inderdaad een belangrijke rol in.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Manuela Van Werde aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de afstraling van de World Choir Games op de koren in Vlaanderen – 698 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Minister, het grootste koorevenement ter wereld, de World Choir Games, komt voor zijn elfde editie naar Vlaanderen. Van 5 tot en

met 15 juli 2020 zullen vijfhonderd koren, waaronder enkele van de meest gerenommeerde amateurkoren ter wereld, in Antwerpen en Gent het beste van zichzelf geven. Vlaanderen zal meer dan twintigduizend buitenlandse gasten ontvangen.

In uw beleidsnota lezen we dat het uw ambitie is om dat grote event te laten afstralen op het gehele amateurkunstenlandschap in Vlaanderen. Uw visienota Kunsten, waarin u ongetwijfeld ook aandacht zult besteden aan de amateurkunsten, is nog in volle voorbereiding, maar ik vind het toch opportuun om u nu al een paar vragen te stellen. De voorbereidingen voor de World Choir Games zijn immers al een tijdje aan de gang. Er zijn op dit moment al presentatieconcerten en de KOORVLAM – naar analogie met de olympische vlam – begint deze maand al aan haar reis door Vlaanderen. En in juli gaat het grote event dan echt van start.

Minister, onderneemt u op dit moment al specifieke acties voor de World Choir Games? Op welke manier zullen ook onze koren in Vlaanderen vruchten kunnen plukken van dit grote wereldevenement? Als u zegt dat u het event wilt laten afstralen op het volledige amateurkunstenleven in Vlaanderen, welke initiatieven plant u dan om de Games extra in de verf te zetten, zodat hun doortocht door Vlaanderen memorabel wordt?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Van Werde, de World Choir Games zijn de Olympische Spelen voor amateurkoren. Van 5 tot 15 juli van dit jaar vinden ze in Vlaanderen plaats. Het evenement is het eerste grote cultuurproject dat tot stand komt binnen het beleid dat we met Event Flanders uitbouwen en dat gericht is op het creëren of naar Vlaanderen halen van topevenementen. Event Flanders is een samenwerking van het Departement Cultuur, Toerisme Vlaanderen, Sport Vlaanderen en Buitenlandse Zaken.

Evenementen moeten uitdrukkelijk een positief effect hebben: economisch, vooral binnen de toeristische sector, reputationeel – Vlaanderen internationaal profileren –, maatschappelijk en voor de sector. De World Choir Games moeten dus trekker kunnen zijn voor nieuwe dynamieken in de sector van de amateurkoren of bestaande dynamieken versnellen. Het vormt tegelijk een belangrijk uithangbord voor ons rijke koorleven. In de organisatie is grote aandacht voor de 'legacy' van het evenement. Er zijn doelstellingen geformuleerd op het vlak van koorparticipatie, inclusie, lokale betrokkenheid, het promoten van het Vlaamse koorleven uit heden en verleden, internationale verbinding en het uitdragen van de positieve waarden van samen zingen.

De World Choir Games worden sinds eind 2018 voorbereid en worden georganiseerd door de vzw Koor&Stem, die daarvoor een lokaal organisatiecomité heeft opgericht. De organisatie kan plaatsvinden door de cofinanciering door Toerisme Vlaanderen en vanuit het beleidsdomein Cultuur door Event Flanders, alsook door de algemeen uitgetrokken middelen.

De organisatie van de World Choir Games in handen van vzw Koor&Stem leggen, is een natuurlijke keuze. De vzw Koor&Stem, de koepelorganisatie voor koren en vocale muziek, staat dicht bij het lokaal koorleven in Vlaanderen. De vzw begeleidt en ondersteunt het merendeel van de Vlaamse koren, goed voor een duizendtal aangesloten koren. Als lokaal organisatiecomité van de World Choir Games vindt vzw Koor&Stem, net zoals de Vlaamse Regering, het van groot belang dat zo veel mogelijk Vlaamse koren aan de World Choir Games participeren.

Wat de koorparticipatie betreft, zijn er verschillende doelstellingen, namelijk de Vlaamse koorwereld breed mobiliseren, de koren, voor zover dat nodig is, nog meer van onder de kerktoren halen, de koren met beperkte mogelijkheden helpen participeren, talentontwikkeling in de koorwereld door middel van onder meer

coachinguren en workshops bevorderen, nieuwe artistieke ideeën binnenbrengen en de mogelijkheden voor cocreatie stimuleren.

De verschillende acties die in dit kader zijn ontwikkeld, hebben alvast gerendeerd. Op de uiterste inschrijvingsdatum klokte het aantal ingeschreven koren uit ons land af op 133 op een totaal van 560 deelnemende koren. Daarmee is België de koploper, gevolgd door Rusland, China en Zuid-Afrika, met respectievelijk 52, 50 en 39 deelnemende koren. De 560 koren zijn afkomstig uit 70 landen en vertegenwoordigen samen meer dan 21.000 zangers. Met deze cijfers wordt de 11de editie meteen ook de grootste editie van de World Choir Games ooit. Op dat vlak is de organisatie alvast een groot succes en benutten we voluit de opportuniteit om onze koren en, meer in het algemeen, Vlaanderen internationaal sterk te verbinden.

De deelname aan de World Choir Games is voor een koor van onschatbare waarde. We merken nu al dat het toewerken naar de deelname in elk koor een enorme dynamiek op gang trekt. Er wordt voluit gerepeteerd en hier wordt voluit naar toegeleefd. Het scherpt de kwaliteit van de zangers aan, bevordert de groepsgeest en biedt bovenal een unieke ervaring. Voor veel koren is dit ook de opstap naar samenwerking en gerichte omkadering. De Vlaamse koren krijgen ook een uniek podium, onder meer omdat ze worden geprogrammeerd op de galaconcerten of omdat ze voluit bij de vriendschapsconcerten worden betrokken. Er zal tevens worden voorzien in coaching en workshops.

De internationale contacten die de koren kunnen leggen en de vriendschapsbanden die met buitenlandse koren worden gesmeed, zullen ook op lange termijn een impact hebben. Vlaamse koren krijgen onder meer de kans om later naar bevriende buitenlandse koren af te reizen, aan internationale festivals en wedstrijden deel te nemen enzovoorts. Ook in het binnenland ontstaat meer aandacht voor het koorleven, wat mogelijk kan resulteren in meer speelkansen voor koren en hopelijk ook in een nog grotere publieksbelangstelling.

De World Choir Games bieden ook de mogelijkheid de diversiteit, de verschillende genres in het koorleven en vooral de ongelooflijke kwaliteit onder de aandacht te brengen. Hierbij voegen zich de initiatieven om de Vlaamse koormuziek te ontsluiten en te promoten. Er komt onder meer een mobiele uitgeversbeurs voor Vlaamse koormuziek in De Singel, een aparte website voor 'Choral music from Flanders' en een brochure over koormuziek uit Vlaanderen.

Er zijn ook een aantal specifieke doelstellingen in verband met diversiteit en inclusie, namelijk het betrekken van kansengroepen bij de World Choir Games. Per doelgroep die we met de World Choir Games willen bereiken, zijn deelnamemogelijkheden geïdentificeerd. Het gaat dan, bijvoorbeeld, om Onze Rijkdom, een koor voor mensen in armoede, om enkele contactkoren voor mensen met dementie en hun mantelzorgers en om twee diversiteitskoren voor mensen met mentale kwetsbaarheid.

De koorwedstrijden zelf zijn het kloppend hart van de World Choir Games. De wedstrijden in de verschillende categorieën worden op verschillende culturele locaties in Gent en Antwerpen geprogrammeerd, met als hoogtepunten de openingsceremonie, de openingsshow, de koorfinale en de slotceremonie in het Sportpaleis in Antwerpen. Deze wedstrijden en finales zijn unieke culturele evenementen voor het brede publiek.

De initiatieven en ambities reiken echter verder dan de organisatie van de wedstrijden zelf. De vzw Koor&Stem zorgt ervoor dat de World Choir Games een breed draagvlak in Vlaanderen krijgen en dat het samen zingen in de speelsteden en daarbuiten resoneert. Hiermee worden de positieve waarden van het samen zingen gepositioneerd.

Vanaf februari 2020 reist de KOORVLAM door Vlaanderen. Ze brengt een bezoek aan heel diverse werkingen met betrekking tot koorzang en samenzang. Hiervan

worden reportages gemaakt die op de sociale media van de World Choir Games zullen worden gedeeld.

Tijdens de World Choir Games zal de vzw Koor&Stem in heel Vlaanderen ook meer dan 55 vriendschapsconcerten coördineren. Tijdens die concerten zullen telkens een Vlaams koor en drie buitenlandse koren samen concerneren. Deze concerten vinden plaats in cultuurcentra in verschillende dorpen en gemeenten, maar ook op de pleinen en straten van Antwerpen en Gent.

Binnen die programmatie wordt er momenteel al samengewerkt met andere amateurkunstenorganisaties, orkesten, harmonieën en muzikale ensembles voor de begeleiding van de deelnemende koren. Ook met dansgroepen wordt actief samengewerkt. Deze vriendschapsconcerten streven er expliciet naar om de lokale betrokkenheid te stimuleren.

In de voorbereiding van de Games worden ook vrijwilligers uit de sector van de amateurkunsten opgeleid tot reporters, en kregen anderen de kans om zich te verdiepen in digitale muziekprogramma's. Op de geplande vergadering van de World Choir Council, die plaatsvindt tijdens de Games, wordt het amateurkunstenbeleid in Vlaanderen voorgesteld aan de hand van de resultaten van het nieuwe vervolgonderzoek rond de amateurkunsten in Vlaanderen, onder de titel 'Amateurkunsten in beeld'. Het vorige onderzoek dateert van 2009. Door middel van het huidige onderzoek worden de cijfers over de amateurkunstenbeoefening in Vlaanderen geactualiseerd.

Om de betrokkenheid binnen de sector van de amateurkunsten te verhogen, worden er initiatieven genomen in samenwerking met het basisonderwijs en met het deeltijds kunstonderwijs (dko). Zo wordt een stadslied gelanceerd, dat op het einde van het schooljaar uitmondt in een groot samenzangmoment. Studenten van het dko kunnen deelnemen aan een compositiewedstrijd.

Ten slotte heeft Koor&Stem nog een aantal vergaderingen gepland met de andere amateurkunstenorganisaties, om verdere samenwerking in het kader van de Games op te zetten.

De World Choir Games en alle activiteiten worden naar buiten gebracht met een uitgekende communicatiestrategie, die vanaf februari 2020 op volle kracht wordt uitgerold. De communicatielijn zet in op het positieve gemeenschapsaspect van het koorleven, op samenzingen, 'sing together' en 'share happiness'.

De Games worden dus een gigantisch koorfeest. Niet alleen zullen de koorwedstrijden zelf motiverend werken en onze amateurkunsten en specifiek het koorleven duidelijk in de spotlights brengen. Samen met de bredere programmatie en de inzet op de betrokkenheid van koren, lokale gemeenschappen en kansengroepen, en op internationale verbinding, zullen de Games ongetwijfeld een markant moment betekenen voor het koorleven en, breder, voor de hele amateurkunstensector in Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Minister-president, dank u wel voor uw antwoorden. Ik stelde de vraag omdat ik heel nieuwsgierig was naar initiatieven die uw ambitie zouden kunnen verwezenlijken.

Ik ben blij te horen dat er al zoveel bezig is en dat er nog zoveel komt. Ik ben blij met alle initiatieven, vooral met de samenwerking met andere amateurkunstenorganisaties. Dat vind ik echt een prachtig iets. Dat vind ik ook van de samenwerking met het basisonderwijs en met het dko. Wijlen mijn vader dirigerde heel

veel amateurkoren in Limburg. Ik heb gezien hoe verbindend en enthousiasmerend dat kan werken in een gemeenschap.

Wij leveren 133 koren, zegt u. Ik vind het prachtig dat wij als gastland de beste leerling van de klas zullen zijn. Ik kijk uit naar het slotevenement. Dank u!

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.